

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Prohibitionibus & Poenis. Cap. iv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

lit. 44. in proem: quod denotat causam finalem, ut l. fin. ff. de hered. inst. & Jas. in l. si pacto, quo pariam, nu. 14. C. de pact. Puto distinguendum, quia aut dicti fratres extincti ordinis habebant monasteria cum claustris, aut alias domus pro eorum habitatione, & communi vita, loca claustris assignatas, ut in dict. Bull. Pij V. S. hanc autem.

56 Et ꝑ hoc casu, qui aliò se transtulerunt sine legitima Sedis Apostolicæ licentia speciali, sub constitutionibus contra apostatas editis comprehenduntur, & bona eorundem extra loca pro eorum residentia assignata postea acquisita, post eorum obitum ad cameram Apostolicam spectant, quia loca, de quibus in eod. S. hanc autem, loco monasteriorum, & claustrorum fuerunt subrogata, & subrogatus sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur, l. eum, S. qui injuriarum, ff. si quis, caut. cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ il. 1. junct. gloss. ut lit. pendet, & Bart. in l. 1. §. hi qui- bus, nu. 2 ff. de leg. 3.

Si verò Apostolica auctoritate de aliis beneficiis præcipuè personalem residentiam requirentibus fuerint provisus, & à vinculo communis vitæ, & habitus gestationis soluti, tunc sub dictis constitutionibus contra apostatas editis non censen-

tur comprehensi, quia, cum ordo Humiliatorum penitus fuerit extinctus, nec fratres habeant monasteria; provisiones contra apostatas factæ, cessante dicta subrogatione, non comprehendunt fratres ordinum suppressorum, & extinctorum, argum. text. sac. conc. in c. 11. de reform. sess. 14. & cap. 19. de regul. & monial. sess. 25.

Hoc enim casu inter alios clericos seculares sunt connumerandi, quò ad bona per ipsos acquisita post ordinis Humiliatorum extinctionem, & cessante facultate testandi, eorum bona ad Cameram Apostolicam spoliatorum nomine devolvuntur.

57 Si autem habent facultatem ꝑ particularem, & specialem testandi, aut in facultatibus generalibus, quæ pluribus in locis clero media compositione cum camera Apostolica facta, fuerant concessæ, incorporati reperiuntur, non video rationem diversitatis, quare eadem facultate gaudere non debeant. Cum enim, & sit eadem ratio, idem jus statui debet. Grav. conf. 183, numer. 3. & de eisdem bonis testamento, aut alias disponere valent, quemadmodum clerici seculares disponere possunt, ex supra à numer. 12. usque ad num. 13. allegatis.

DE PROHIBITIONIBVS, ET POENIS.

Cap. IV.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericis negotiari est prohibitum, & quare, & quam pœnam contravenientes incurrant.
- 2 Mediatores clericis illicitorum contractuum esse non possunt.
- 3 Mediatores contractuum usurariorum usurari

- suras reddere tenentur, ac si ipsi accepissent.*
- 4 Tabellionatus officium clerici exercere nequeunt, & quare.
- 5 Tabellionatus officium est vile, & tabellio dicitur servus publicus.
- 6 Clericus, si efficiatur tabellio, non perdit privilegium clericatus, nec beneficium.
- 7 Clericus, quibus casibus officium tabellionatus exercere possit.
- 8 Clericus non potest esse fideijussor, tamen si fideijubeat remanet obligatus.
- 9 Sanguinis iudicium clericus exercere non potest, & nu. 13. & nu. 20.
- 10 Episcopi Principibus inservire prohibentur.
Episcopi dignitatem suam conservare debent, ibidem.
- 11 Clerici, vel prelati possunt esse consiliarij Principum secularium.
Iurisdictio Papæ est distincta à jurisdictione Imperij, ibidem.
- 12 Principes seculares adhibentes sibi consiliarios ecclesiasticos optimè faciunt.
- 13 Episcopatus, & presbyteratus officium, quàm sit grave.
- 14 Clericus auctoritatem, vel consilium præstans in causa ultimi supplicij efficitur irregularis.
- 15 Venatio clericis est prohibita, & quare.
- 16 Histriones sunt infames.
- 17 Clericus histrionicam artem exercens, qua pœna sit multandus.
Clerici, an propter venationem possint à iudicibus secularibus puniri, ibidem.
- 18 Clerici publicè macelliariorum, & tabernariorum officium exercentes, qua pœna puniantur.
- 19 Advocati, vel procuratoris officium, an, & quando clerici exercere possint.
- 20 Clericus, cui ecclesia non sufficit, ex artificio, & opere rurali, potest sibi victum querere.
- 21 Advocati dicuntur defendere rempublicam, sicut milites armata militia.
- 22 Clerici, à quibus alijs rebus se abstinere debeant.
Ebrietas, quid producat, ibidem.
- 23 Mulieres, aut concubina cum clericis habitare prohibentur.
- 24 Concubinarijs qua pœna sint inflicta, & numeris. seqq.
- 25 Clericus cum muliere in peccato perseverans, qua pœna sit plectendus.
- 26 Ordinarij locorum in principio sui regimini debent publicare edictum contra concubenarios.
- 27 Ordinarij possunt edicta publicare, & proponere.
- 28 Fornicatione simplici clericus non est deponendus, sed est pœna arbitraria puniendus, nisi fornicatio sit scandalosa.
Fornicarij regnum Dei non possidebunt, ibidem.
- 29 Sodomita clericus, quibus, & qualibus pœna puniri debeant.
- 30 Episcopi pro quolibet delicto statim non debent fulminare.
- 31 Adulter clericus, qua pœna sit multandus.
- 32 Spiritualem filiam cognoscens deponendus venit, secus autem, si reus non est convictus per testes.
- 33 Confitenti, an, & quando minuatur pœna.

- 34 *Conmatrem cognoscens est deponendus.*
- 35 *Virginem stuprans est deponendus.*
- 36 *Monialem stuprans est deponendus.*
- 37 *Monialem corrumpens triplex peccatum committit, & cum ea matrimonium contrahens, efficitur inhabilis ad cum alia contrahendum.*
- 38 *Homicidiarius non amittit beneficium ipso jure, sed est privandus per sententiam.*
- 39 *Beneficiatus, quando agitur ad privationem, potest renunciare, antequam privetur.*
- 40 *Periurus est etiam deponendus.*
- 41 *Sacrilegus item, & num. 48.*
- 42 *Sacrilegium, quid sit, & unde dicatur.*
- 43 *Sacrilegium, quot modis committatur, & num. 48.*
- 44 *Percutiens clericum est excommunicatus, & à nemine potest absolvi, præterquam à Romano Pontifice, item, & mandans percusis, præbens auxilium, favorem, &c.*
- 45 *Excommunicatio non fertur, nisi propter culpam mortalem.*
- 46 *Clericorum appellatione, qui veniunt.*
- 47 *Monachi etiam appellatione, qui veniunt.*
- 48 *Ecclesiasticis injuriam violenter inferens, de jure civili capitaliter puniuntur.*
- 49 *Monialem carnaliter clericus cognoscens, sacrilegium committit, laicus vero est excommunicandus, & de jure civili capite plendendus.*
- 50 *Sacrilegium committit, qui locum sacrum, vel illius cimiterium violat destruendo, devastando, vel occupando, aut ejus immunitates effringendo.*
- 51 *Benedictio duplex, altera constitutiva sacri, altera invocativa.*
- 52 *Dicere res semel Deo, non est ad usum humanum transferenda.*
- 53 *Consecrata benedictionis constitutiva sacri, nullus Prælatu profanare potest, antequam desinant esse talia.*
- 54 *Ecclesiam infringens gravi pœna puniuntur.*
- 55 *Sacrilegium committitur, auferendo sacrum de sacro, & non sacrum de sacro, sive sacrum de sacro.*
- 56 *Clericus ministrans in ordine, quem non habet, est deponendus.*
- 57 *Laicus Missam celebrans, aut in aliquo ex ordinibus sacris ministrans, falsarum pœna puniuntur.*
- 58 *Laico se Episcopum falso profitenti mors infligenda.*
Laicus, vel non presbyter Missam celebrans, vel penitentia sacramentum administrans, qua pœna plendendus.
- 59 *Missam non jejunus celebrans pœnam excommunicationis incurrit.*
- 60 *Ebrius non præmissa digestionem celebrans, est beneficium privandus.*
- 61 *Excommunicatus majori excommunicatione, suspensus vel interdictus Missam celebrans depositionis pœnam incurrit.*
- 62 *Missam unam tantum regulariter, una die sacerdos debet celebrare.*
- 63 *Missæ plures una die in quibus casibus possint ab uno sacerdote celebrari.*
- 64 *Missæ tres, quæ in die Nativitatis Domini celebrantur, quid significent.*

- Sacerdos quando iterum in uno die celebrare potest.
- 65 Missa super altari consecrato celebrari debet.
- 66 Missam super altari non consecrato celebrans arbitrio Ordinarij est puniendus.
- 67 Missam celebrans sine aqua, & igne, aut in pane fermentato, & calice indecenti, est deponendus.
- 68 Missam celebrans sine paramentis sacerdotalibus, qua pœna sit plerendum.
- 69 Horas recitare omittens ex oblivione, mortaliter non peccat.
- 70 Missam latenter celebrans sine paramentis solitis ob metum hæreticorum, non peccat.
- 71 Missa, an sine duorum presentia possit celebrari.
- 72 Missa in locis privatis celebrari non debet.
- 73 Sacerdos maxima cum attentione, & diligentia Missam celebrare debet.
- 74 Sacerdos qui per negligentiam aliquid de sanguine in terram cadere sinit, quid præstare teneatur.
- 75 Missa omne aliud opus superat in sanctitate.
- 76 Sacerdos super rebus aptis ad sortilegia celebrans, ut quis mortis periculum incurrat, est deponendus.
- 77 Sacerdos superstitiosus est deponendus.
- 78 Sacerdos celebrans, & non sumens corpus, & sanguinem Domini, pœnam suspensionis à communione per annum incurrit.
- 79 Civitates, quæ Episcopos necare præsumunt, in posterum Episcopalis dignitatis carere debent.
- 80 Missa cum omni munditia debet celebrari, & cum immunditia celebrans mortaliter peccat.
- 81 Missam matutinis non solutis celebrans, quando mortaliter peccat.
- 82 Officium divinum omnes beneficiati recitare tenentur.
- 83 Officium divinum, legitimo cessante impedimento, recitare omittens, non facit fructus & mortaliter peccat.
- 84 Horas canonicas recitare omittens pro rata omissionis fructuum partem amittit.
- 85 Officium divinum recitare tenentur omnes sacris ordinibus initiati.
- 86 Officium divinum lege naturali, & divina debet recitari.
- 87 Officium Romanum recitare non tenentur milites regulares.
- 88 Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam milites regulares loco horarum recitare tenentur, aliàs mortaliter peccant.
- 89 Hora sunt septem, sicut septem dona Spiritus sancti.
- 90 Horas canonicas officij Beatae Mariae pensionarij recitare tenentur.
- 91 Pensionarij ad officij Romani recitationem obligati non tenentur etiam recitare officium Beatae Mariae.
- 92 Laici pensionarij ad horas canonicas recitandas non tenentur.
- 93 Clerici regulariter torqueri possunt.
- 94 Tortura in clericis mitior esse debet, quàm in laicis.
- 95 Clerici omnibus laicis digniores.
- 96 Laici publice, & solemniter pœnitentes, quid facere teneantur.
- 97 Clerici ad solemnem pœnitentiam non adiguntur.

- 97 Clerici regnum in Deo habent, quod clericale tonsura designat.
- 99 Sacerdotes sunt regum, Principum, fideliumque patres, ac magistri.
- 100 Clerici maximè à laicis differunt.
- 101 Doctores, advocati, & milites an torqueri possint.
- 102 Sacerdotes habent privilegium fori à Deo.
- 103 Clerici, an torqueri possint.
- 104 Consuetudo est legum interpretis.
- 105 Clerici à laicis privilegiati inferiores esse non possunt.
- 106 Clerici, quando torqueri possint.
- 107 Copia iudiciorum ante torturam, an reo danda.
- 108 Statutum Urbis, extra Urbem non extenditur.
- 109 Dicitio semper, quid importet.
- 110 Condemnari nemo potest nisi prius datus defensionibus, etiam parte non petente.
- 111 Torqueri, quando possit reus, etiam denegatis defensionibus petitis.
- 112 Iudaei poenis ecclesiasticis subiunguntur.
- 113 Iudaei nutrices, aut alios Christianos illis servientes habere non possunt.
- 114 Iudaei de precepto festis diebus in publico labore, seu laborari facere non possunt.
- 115 Iudaei cum Christianis ludere, aut comedere non possunt.
- 116 Iudaeorum libri rationum, quando contra Christianos fitem faciant.
- 117 Iudaei mercaturam frumenti, aut aliarum rerum, usui humano necessariarum facere nequeunt.
- 118 Iudaei, & alij infirmos medicos, Christianos aegros curare non possunt.
- 119 Medicati à medicis hebraeis, vel infidelibus, si decesserint, carere debent sacramentis, & ecclesiastica sepultura.
- 120 Iudaei signum patens glauci coloris deferre tenentur.
- 121 Iudaei, an dispensari possint à delatione signi glauci coloris.
- 122 Iudaei statuta locorum, in quibus habitant, observare tenentur.
- 123 Iudaei puniuntur iuxta formam jurum, & locorum constitutionem.
- 124 Iudaei, Thalmud scripta, blasphemis, & erroribus plena, semper amplexi fuerunt, & quare.
- 125 Thalmud, & alij hebraeorum libri plures prohibiti.
- 126 Revocatio facultatum legendi libros Thalmud, & alios prohibitos.
- 127 Prohibitio retinendi Thalmud, & alios libros prohibitos sub gravibus poenis.
- 128 Thalmud, & alij libri prohibiti hebraeorum sunt diligentissimè perquirendi, & illis habentes graviter puniendi.
- 129 Iudaeorum voracitas in usuris extorquendis, qua.
- 130 Iudaeorum scelera, & flagitia quamplura.
- 131 Iudaeorum expulsio à statu Ecclesiastico.
- 132 Iudaei in Urbe Roma, Arinonensi, & Anconitana habitare possunt.
- 133 Iudaei edicta, & constitutiones praecipue Pontificum, & alias Apostolicas servare tenentur.
- 134 Iudaei licentia contra constitutiones Apostolicas non sunt concedenda.
- 135 Iudaei filijs effectis Christianis alimenta prestare tenentur.
- 136 Iudaei filijs ad Christi fidem conversis legitimam dare tenentur.

ECCLĒSIAS TICÆ personæ negotiorum causa plures pœnas incurrit: & quia supra de spoliis clericorum egimus, quæ in genere pœnarum versantur, non absonum est, ut de aliis pœnis nunc agamus.

1 Primò enim ꝑ lucris causa clericis est negotiari prohibitum, *cap. secundum instituta, ne cleric. vel mon.* Nam qui Deo interviunt, & annexi sunt clero, accedere non debent ad actiones, seu administrationes, vel ad procuraciones domorum secularium, cum nemo militans Deo negotiis secularibus se debeat implicare, *cap. credo. cum seq. 21. quest. 3.* & si occasione administrationis propter pecuniariam causam deprehendantur in fraude, subeunt pœnam, quòd eis ab Ecclesia subveniri non debet, *cap. sacerdotibus.* & ibi gloss. final. in *cap. & Abb. num. 1. ne cleric. vel mon.* gloss. in *cap. quanta, in ver. principium, de off. ord.* & Diaz. *pract. crim. cap. 57. alias 50. n. 1.*

2 Secundò, ꝑ clericis illicitorum contractuum mediatores esse non possunt, cum mediator, criminis ipsius delictum committere dicatur, *cap. 1. de testi. in 6.*

3 Et clericus mediator ꝑ in contractibus usurariis vsuras restituere teneretur, gloss. in *l. si sciente ff. de parric.* Mediator autè ut quis simoniacè ordinetur, à proprio gradu decidit, *cap. si quis Episcopus. §. si quis verò, 1. quest. 1. infamizque pœnam incurrit, gloss. 1. in d. cap. 1. de testi. & cap. fin. cum ibi allegat per gloss. in ver. percussantur, 1. quest. 3.*

4 Tertiò, tabellionatus ꝑ officium clerici in sacris constituti exercere non debent, & contrafacientes per beneficiorum subtractionem, appellauone postposita, ab officio huiusmodi sunt interdiciendi, *cap. si ut, ne cleric. vel mon. & ibi Abb. n. 2:*

quia illud officium extraneum est officio clericorum, præsertim in ordine sacro constitutorum.

Est enim officium ꝑ vile, cum tabellio dicatur servus publicus: & seculare, quia dicitur servus à serviendo omnibus; & idè decurionibus est prohibitum, *l. universos decuriones. C. de decur. lib. 10. gloss. in d. cap. sicut, & ibi Abb. num. 5.*

Estque officium clerico ꝑ interdiciendum; tamen clericatus, vel beneficium per supervenientiam tabellionatus non perditur ipso facto, sicut, nec per clericatum perditur officium tabellionatus, *d. cap. sicut, ubi etiam Abb. num. 3. & cap. officium, §. ad conscribendas, de heres. in 6.* Possunt nihilominus clerici tam seculares, quàm regulares, etiam in sacris ordinibus constituti, qui ante ordinum susceptionem officium susceperant, tabellionatus illud in causis ꝑ hæresis exercere, *d. §. ad conscribendas, & Abb. in d. cap. sicut. num. 6.* & etiam in foro ecclesiastico præsertim in Urbe, ut sunt Protonotarii, qui Papæ notarii dicuntur, & notarii curiæ Auditoris Camere: & Camere Apostolicæ, ac sacre Rotæ, qui omnes eiusdem Papæ sunt notarii, à quo fuerunt tribuna- lia prædicta erecta. Nam tam laicis, quàm clericis etiam beneficiatis titulo oneroso officia notariatus huiusmodi ad vitam conceduntur, propterea licitè exercere, & notarii quoque episcoporum esse possunt, ut post Joan. Andr. Philipp. & Goff. tenet Abb. in *d. cap. sicut, n. 6.* Quandoque etiam vigente iurisdictionis ecclesiæ necessitate, & oppressione, cum pluries acciderit, quòd aliqui magistratus inmemores salutis æternæ verbo, facto,

facto, aut signis, excommunicationis, aliasque sententias censuras, & pœnas ecclesiasticas etiam in Bulla cœnæ Domini contentas contemnendo, prohibeat, ne laici ecclesiasticæ interviant jurisdictioni; quapropter ecclesiarum Prælati clericis, etiam in sacris, & presbyteratus ordinibus constitutus in procuratoris fiscalis, & notariatus officio uti coguntur, & ipsi de servire tenentur, quicquid agunt, est validum. Bart. in l. universos, num. 2. C. de decur. lib. 10. & Rom. cons. 409. numer. 7. & 8. prout, licet clericus ꝑ a fidei iurisdictione prohibitus, cap. te quidem. 11. quest. 1. tamen fidejubendo tenet fidei iurisdictione. gloss. in d. cap. quidem, in fin.

Quartò, ꝑ sacerdotes à Christo ad ministerium salutis sunt electi, & propterea Regum, aut aliorum Principum, ubi sanguinis sententia præparatur, iudices esse non possunt: & si quis sacerdotum discussor in alienis periculis extiterit, sit reus effusi sanguinis apud CHRISTUM, & depositionis pœnam incurrit, cap. sapienter. 23. quest. 8. cap. cler. vel. mon. & ibi Abb. num. 1.

Nec Episcopi Principibus debent inservire, sed se à Principum servitute abstinere, & tam in ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinem præ oculis habere, ac ubique, se patres, & pastores esse noscere debent. Concil. Trident. cap. 17. sess. 15. de reform. cap. Valentinianus, 63. dist. cap. duo sunt, & cap. si Imperator. 96. dist.

Possunt ꝑ tamen Prælati, & clerici esse consilarii Principum secularium, Abb. in d. cap. clericis, numer. 10. & ita in pluribus Regum, & Principum curiis servatur, & optima quidem ratione: nam

cùm regia potestas sit longè inferior ordinis sacerdotali, d. cap. duo sunt, cap. si Imperator, in fine. licet ministeria Papæ, & Imperatoris sint distincta; auth. quomodo oportet. eod. cap. duo sunt. & cap. solita. de maior. & obed. in concernentibus tamen animarum salutem, de quibus ubique tractatur, piè agunt ꝑ Imperator, Reges, & Principes, qui inter alios, etiam Præfules ecclesiasticos sibi consiliarios adhibent, cum Imperatores Christiani subdere debent executiones suas ecclesiasticis Præfules, dict. cap. si Imperator, in fin. & ipsi Præfules, ubicunque pro animarum salute sunt vocati, laborem recusare non debent, quia licet, ut scripsit D. August. ad Valentinianum, nihil ꝑ apud Deum, sit miserabilius, tristius, & damnabilius, nihilque in hac vita difficilius, laboriosius, & periculosius, Episcopi, Presbyteri, aut Diaconi officio, nihilominus apud Deum nihil beatius est, si eo modo militetur, quo debet militari, cap. ante omnia, 40. dist. sed ubi tractatur de sententia ꝑ ultimi supplicij promulganda, interesse, nec consentire debent, alias pœnam irregularitatis incurunt, & sunt deponendi, cap. ex litteris s. nos autem. & ibi gloss. in ver. corporalem & in ver. cedat. de excess. prælat. nisi sint dispensatione, aut privilegio Papæ suffulti.

Quintò, venatio ꝑ est prohibita, cum Episcopis, presbyteris, aut diaconis canes ad venandum, aut accipitres, vel alia similia habere non liceat, & si qui talium personarum in hac voluptate sæpius deventi fuerint, si Episcopus, tribus mensibus, presbyter duobus, à communione sunt suspendendi, diaconus verò ab omni officio, & communione suspendi debet,

cap. quorundam, in princip. Episcopum, 34. dist. cap. 1. & 2. de cler. venar. & ibi Abb. numer. 1. est etiam clericis in minoribus ordinibus constitutis venatio prohibita, ut ibi gloss. in dict. cap. 2. Sed, quoniam illis certa pœna nulla imponitur, arbitrio Episcopi sunt puniendi, ut trad. Ioann. And. & Hostien. in dict. cap. 1. de clem. venat. in fi. eoque magis clericis est prohibita venatio, quia Esau venator erat, quoniam peccator erat, & penitus non invenitur in scripturis sanctis, sanctum aliquem venatorem, piscatores autem non paucos cap. Esau. 86. distinct. Et non solum est clericis venatio prohibita, sed graviter delinquent, qui venatoribus donant, ut testatur. D. August. relatus in cap. qui venatoribus, & c. vident homines, eadem. distinct. quoniam, qui primo diluculo non ad Ecclesiam vigilat, non Beatorum Martyrum loca sancta perquirat, sed surgens congregat servulos, disponit retia, canes producit, salutas sylvasque perlustrat. servulos, inquam, secum pettrahit, fortasse magis ad ecclesiam festinantes, & voluptatibus suis peccata accumulatur aliena, nesciens, reum se futurum tam de suo delicto, quam de perdizione servorum, à jejunis alienus est, nec aliis piis operibus, ut Christianum decet, vacare potest, cap. an putatis, eadem distinct. 86. & de pœna venatorum, trad. Diaz. pract. crim. c. 69. alia 61. & August. in psalm. cap. 2. relatus, in c. qui venatoribus, 86. distinct. inquit. Qui venatoribus donat, quare donent dicant mihi; quare dant venatori, hoc in illo amant, in quo nequissimus est: hoc in illo pacunt: hoc in illo vestiunt, ipsam nequitiam publicant, spectaculis hominum. qui dant histrionibus; qui donat mere-

tribus; quare donant? nunquid non & ipsa hominibus donantur? non tantum naturam ibi attendant operis Dei: sed nequitiam operis humani.

16 Sexto, histriones ¶ sunt infames, l. 2. §. sit p̄ator. ff. de his qui not. in fa. cap. 2. junct. gloss. in ver. histriones, 4. quæst. 1. & cap. pro dilectione, de consecr. distin. 2. clerici vero, qui tales se faciunt, artem illam ignominiosam per annum exercendo ipso jure, ¶ si autem tempore breviori, & tertio moniti non resipuerint, carent omni privilegio clericali, c. 1. de vit. & honest. cler. in 6. quod procedit etiam in regularibus, & aliis in factis constitutis, ut ibi trad. Ioann. Andr. Dom. & Philipp. Franc. An autem propter hoc crimen, possint clerici à iudicibus secularibus puniri, scripsit Diaz. in d. pract. crim. cap. 70. nu. 3. alias 62. circ. med.

18 Eandemque pœnam ¶ amissionis privilegij clericalis incurrunt, macellariorum, aut tabernariorum officium exercentes, clem. 1. de vit. & honest. cler. monitione tamen de desistendo præcedente, quia propter exercitium artis prohibite ante monitionem clericus, etiam si sit tantum in minoribus constitutus, vel conjugatus, non perdit privilegium clericale, dict. clem. 1. §. quis taliter moniti, & ibi Imol. cap. ex litteris, & ibi gloss. in ver. tertio. de vit. & honest. cleric. & Diaz. dict. pract. cap. 63. alias 72.

19 Septimo, clerico ¶ non licet advocari, vel procuratoris officium contra ecclesiam, in qua beneficiatus existit, exercere, aliàs, tanquam ingratus, potest ejusdem ecclesie beneficio spoliari, c. fin. in fin. & ibi, etiam gloss. in vers. contra ecclesiam, de postul. gloss. final. in cap. nulli 3. qu. 1. & Grass. decis.

decis. aur. cap. 4. par. 1. lib. 3. num. 2. Nec etiam in duabus ecclesiis beneficiatus pro una contra aliam patrocinium præstare potest, gloss. ult. in cap. II. quest. 7. & latè per Diaz. *dict. pract. crimin. c. 69. al. 57.* An autem clerici in aliis causis possint advocati, vel procuratoris officium exercere, regulariter non possunt, quia generaliter in omnibus causis procuratoris, & advocati officium exercere clericis est prohibitum, *cap. 1. in §. contentiones, ne cler. vel mon. c. 1. de postul. Innoc. in c. univ. in fin. de oblig. ad rat. ord. Abb. in c. in nostr. numer. 1. vers. postmodum, de pro cur. & Rom. conf. 384. num. 3. quæ regula*

Fallit primò, in causa ecclesiæ, & curia ecclesiastica, Abb. in *dict. c. in nostr. nu. 1.* in qua curia possunt clerici etiam in lacris constituti, & beneficiati procuratoris, & advocati officium exercere, *c. per venerabilem, ubi Archiepiscopus pro rege postulat, qui fil. sint leg. Abb. in eodem cap. in nostr. num. 1. & Fed. de Sea. conf. 70. eodem nu. 1. præsertim in curia Romana, ut post Abb. anti. tenet Abb. Panormit. in §. 2. cum essent. nu. 2. de symon.*

Fallit secundò, quod licet clericus non possit esse procurator laici, *l. placet. C. de episc. & cler. ad unam tamen causam clericus procurator laici esse potest. Innoc. in dict. c. univ. in fin. & advocacionis officium exercere. Abb. in dict. cap. cum essent. n. 2. Fed. de Sen. d. conf. 270. num. 1. & Rom. qui plures citat in sing. 273. & ibi in add. & in causis monasterij de mandato Abbatis monachus procurator esse potest, & quilibet regularis in negotiis monasterij, & propriis Abbatis, procuratoris officium potest exercere, Innoc. in cap. cum L. & A.*

numer. 1. & 2. de re jud. clem. religiosus, de procur. Rot. decis. 2. eodem tit. in antiqu. & Roma. sing. 274.

Fallit tertò, in causis pupillorum, orphanorum, viduarum, peregrinorum, & miserabilium personarum, *cap. 1. 2. cap. Episcopus gubernationem, 88. distinct. c. 1. ne cler. vel mon. cap. 1. & ibi Abb. num. 2. & c. fin. de postul. quæ gratis facere debent, cum hoc eis ex pietate sit permissum, ut post Hostiens. tenet Abb. in eodem cap. 1. num. 5. ne cler. vel mon. & cap. fin. num. 5. de postul.*

Quæ procedunt † in clericis in sacris ordinibus constitutis, qui aliunde habent, unde commode vivere possunt, aliàs, si quis egeret, advocando, posset sibi victum quærere, ut post Hostiens. Abb. in *d. cap. 1. num. 4. de postul.*

Cum autem clerico indigenti liceat opus rurale exercere, *cap. 1. de celeb. Misse, cap. clericus victum, 91. distinct. & aliena prædia conducere, cap. dilecti, & ibi gloss. 1. & Abb. num. 3. de aecsm. & Diaz. in pract. crim. c. 57. in annot. in fin. multò magis sibi licere debet † advocacionis officium exercere, quia plus congruit dignitati: cum advocati republicam, sicut milites armatæ militiæ defendere dicantur, ut per Abb. numer. 4.*

Si verò, clericus non est sacris initiatus, sed tantum in minoribus ordinibus constitutus, & sic competenter beneficiatus, unde se commode possit sustentare, tunc sacerdoti æquiparatur, & gravatis patrocinium præstare debet, alias in utroque foro licitè cum licentia, scilicet, Ordinarij stipendia percipere potest, tamen à criminalibus causis, in quibus pœna sanguinis venit imponenda, quilibet clerici-

clericus etiam non beneficiatus, nec sacris ordinibus initiatus, propter periculum irregularitatis ad offensam à procuratoris, & advocati officio debet abstinere, *cap. sententiam, ne cler. vel mon. cap. 1. § 1. dist. & Abb. d. cap. 1. num. 4. in fin. de postul. ubi ac tot. tit. ne cler. vel mon. lector plura videre potest.*

22 Clerico officia, & commercia secularia exercere minis, ioculatoribus, & histrionibus intendere, tabernas frequentare, nisi forte causa necessitatis in itinere constitutis, alea, & taxillis ludere, aut ludis huiusmodi interesse, pannis rubeis, aut vitidibus, manicisque, aut sotularibus confariciis, frænis, sellis, pectoralibus, calcariibus deauratis aut aliam superfluitatem gerentibus uti, fibulas, corrigias, auri, vel argenti ornatum habentes, vel annulos, nisi quibus competit ex officio dignitatis, deferre, est de iure prohibitum: ac à crapula, & ebrietate, debent clerici abstinere, cum ebrietas, mentis inducat exilium, & 25 & libidinis provocet incentivum, *ut cap. cum decorem. c. à crapula, & cap. clerici. de vit. & honest. cleric. & contrafacientes sunt puniendi, Concil. Trid. in cap. 4. de resor. sess. 14. cap. 6. §. eos verò, sess. 21. & melius in cap. 1. §. cum igitur, sess. 22. ubique de resor. ubi his casibus puniri possunt omni appellatione remota,*

23 Incontinentiam etiam & plures penas incurunt, & quam turpe, ac clericorum nomine, quo se divino cultui addixerunt, sit indignum in impudicitiam sordibus, immundoque concubinato versari, satis res ipsa eommuni fidelium omnium offensio- ne, summoque clericali militiam dedecore, Conc. Trid. testatur, *ut in cap. 14. in princip. de resor. sess. 25. quapropter prohi-*

betur quibuscunque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus haberi possit suspicio in domo, vel extra detinere, aut cum ipsis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à sacris canonibus, vel statutis, ecclesiarum impositis, sunt puniendi, *ut in eod. cap. 14. c. volumus. cap. in omnibus. c. cum omnibus § 1. dist. cap. 1. & fere per tot. de cohab. & cap. sceminas, cler. & mul.*

24 Non se abstinentes, & si à superioribus muniti fuerint, tertia parte fructuum, obventionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sunt privati, quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi est applicanda, & multæ ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, contra quoscunque, etiam laicos, eo ipso, quo exactæ fuerint, locis pijs sunt assignandæ, *ut cap. 3. §. in causis verò, ead. sess. 25.*

Si verò in delicto & cum eadem, vel alia scemina quis perseveraverit, secundæ monitioni non parendo, omnes fructus, ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittit, & ab Ordinario, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, à beneficiorum ipsorum administratione arbitrio eiusdem Ordinarii est suspensus.

Si verò ita suspensus concubinam non expulerit, & cum ea etiam versetur, aut semel dimissam intermissam consortium repetierit, aut aliàs huiusmodi scandalosas mulieres, sibi adungere ausus fuerit, beneficiis, & pensionibus quibuscunque ecclesiasticis perpetuò est privandus, & inhabilitatis pœnam incurrit, ac etiam excommunicationis gladio plecti potest, *d. cap. 14. §. quod si, & §. si verò, sess. 25.*

K k k

Cle-

Clerici verò beneficia ecclesiastica, aut pensiones non habentes carceris pœnas suspensione ab ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda sunt puniendi, ut d. cap. 14. §. clericis vero.

Quod decretum non procedit in simplici incontinentia, sed in concubinato, & ut habeat locum, requiritur, quòd clericus secundò delinquat, & specialiter moneatur, ut fuit à sacra congreg. decretum, super eodem cap. subtit. Mediolanen. cap. 1. & 2.

26 Sed ordinarii locorum ad amputandas fraudes, & diffugia eorum, qui scandalosè vivunt, in principio eorum regiminis edictum contra concubenarios edant, & publicari curant; quo moneantur omnes concubinarij pro primò, secundò, tertio, & peremptorio termino, monitione canonica præmissa, quatenus debeant sub pœnis in eodem edicto comminatis & inflictis de cætero à concubinato abstinuisse, & ipsius edicti vigore, nulla alia monitione præmissa, procedere, & non parentes ad pœnas in eod. edicto contentas, condemnare possunt.

27 Episcopi enim ꝑ contra plures, & incertas personas ordinaria auctoritate possunt edicta publicare, quæ afficiunt, *auth. qui semel, junct gloss in rer. judiciaria, C. quom. quand. jud. Bart. in const. ad reprimendum. §. per edictum, num. 1. & num. 3. & cap. de illicita, & ibi gloss. in verb. peremptorio. 24. quest. 3.* Sed illa verba fructuum, obventionum, & proventuum in d. cap. 14. apposita. non includant distributiones quotidianas.

Si autem reus fuerit secundò monitus, & non paruerit, tunc est suspendendus, & ab administratione beneficiorum, ut cho-

ro inservire non possit, & distributiones quotidianas amittit, ut in eisdem decis. super eodem cap. 1. t. §. illa verba, & §. suspensivi vigore. Licet enim de jure civili ad effectum concubinatus videatur requiri, quòd concubina sit retenta in domo, ut per gloss. & Bart. in l. concubinam, ff. de concub. Præpos. in rub. de spons. num. 5.

Et regulariter plura concurrere debent, ad constituendum concubinatum, de quibus per Rot. in novis. decis. 254. n. 1. & 2. par. 2. clericus tamen retinens mulierem in domo, sive extra domum, cum qua habeat consuetudinem, pro concubinario habetur, ut in d. cap. 14. circa princip. Quando autem clericus tenet concubinam, sicut uxorem, & publicè nutrit filios, ita, quòd etiam ipse non audet diffiteri, tunc sine aliqua monitione superioris, talis est suspensus ab officio, & beneficio, ita quòd, si celebret, incurrat irregularitatem, Abb. in c. vestra, nu. 7. de cohab. cler. & mul. & Diaz. pract. crimin. cap. 73. vers. advertetamen alias, cap. 80. num. 2. & illi testamento, aut alio contractu donare, vel legare est prohibitum, ita quòd donatio causa mortis, aut legatum factum per clericum suæ concubinæ, seu alteri mulieri, in quam turpis suspicio cadere possit, non valet, ut l. 2. ubi etiam Bald. C. de donat. inter vir. & vxor. l. miles ita, §. mulier, & ibi Bart. num. 1. & 2. ff. de milit. testam. & l. affectionis. Ubi etiam, glo. in ver. meretrices ff. de donat. quæ procedunt, non solum in clerico, sed in milite, avvocato, & minore, glo. h. in l. 2. quæ communiter est approbata, C. de donat. inter vir. & ux. & Bar. in d. l. affectionis. ff. de don.

28 Simples autem ꝑ fornicarii clerici, etiam in sacris constituti, non incurrunt

pæ.

pœnam depositionis, gloss. in cap. Maximianus, in ver. removeantur, 81. distinct. gloss. 1. in cap. presbyter, 82. distinct. & in cap. lator, in ver. incorporati, 2. quast. 7. & quod pœnam depositionis non incurrant, facit, dist. cap. presbyter. videndum, & temendum, & Felyn, qui hanc dicit esse communem opinionem, in c. at si clerici, numer. 14. vers. tamen communis opinio, de jud. sed erit pœna judici arbitraria, ut tenet Gril. de pœnitent. omif. coit. quast. 9. numer. 3. & Diaz. in eadem præf. crim. c. 79. alias 72.

Nihilominus est grave crimen, quia neque fornicarii, neque idolis servientes, neque molles, neque masculorum concubitores, neque avari, neque adulteri, neque ebriosi Regnum Dei possidebunt, Paul. 1. ad Corinth. cap. 6. nisi fornicatio sit notoria, & scâdalosa, vel diu continuata, quia tunc inducit pœnam depositionis, cap. ex parte Ada, de test. & Abb. in c. at si clerici, numer. 25. de re judic.

29 Masculorum tamen verò concubitores presbyteri, & clerici seculares, seu regulares cujuscunque gradus, & dignitatis, tam durum nefas sodomix exercentes omni privilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio ecclesiastico de jure communi sunt privandi, cap. ut clericorum, in princip. de vit. & honest. cleric. cap. clericus, de excess. oralat. & Gril. de pœn. omif. coit. §. octavo quæro. numer. 3. sed hodie sunt privati, ita quod per judicem ecclesiasticum degradati, potestati seculari sunt tradendi, ut in constitut. Pii V. quæ incipit. cum primum, cap. 5. si quis, & 32

30 Quæ procedit, & tamen habet locum, ut dicta pœna incurratur, quando quis dictum

crimen non vnica vice commisit, sed exercet, ut ponderando dictum verbum exercentes, tenet Navar. de irregul. ex delicto, cap. 27. num. 249. vers. ad quod dico. com. 3 quoniam, ut gentilis quidam dixit:

Si quoties peccant homines, sua fulmina mittat Jupiter, exiguo tempore inermis erit, Ovid. apud gloss. penult. in cap. Episcopus 35. dist. ob criminis tamen gravitatem, etiam quod vnica tantum vice clericus commiserit est beneficiis privandus, & à loco commissi criminis, ac tota diocesi, perpetuo baniendus, d. cap. ut clericum, cum aliis supra deductis.

Clerici autem adulteri tamen sunt quoque deponendi, cap. si quis clericus, 82. dist. gloss. in cap. lator. 2. quast. 7. & est communis opinio, de qua testatur Gril. de pœnit. omif. coit. §. sexto declaranda, numer. 11. vers. nihilominus in consulendo. Ego tamen puto de jure canonico dictam opinionem rigorosam par text. in cap. ac clericus, §. de adulteriis, & ibi Bal. nu. 2. de jud. ubi adulterium connumeratur inter minora crimina, quapropter mitior pœna est infligenda, ut per eundem Gril. ubi supra numer. 4. 6. 7. 8. 9. 10. & 11. Quibus in locis, ad contraria respondendo tenet, quod pro adulterio clericus non veniat deponendus, & hanc opinionem æquiozem, & probabiliorem esse, quam ego in judicando, nisi aliis circumstantiis adulterium gravaretur, uti æquiozem, puto esse sequendam, sed pluribus aliis ex causis propter incontinentiam clericus pœnam depositionis incurrunt:

Primum enim sacerdos, tamen qui cum filia spirituali, quam de sacro fonte levavit, vel cujus sacramentalem confessionem audivit, fuerit fornicatus, pœnana

- depositionis incurrit, ut cap. penult. & in cap. per venerabilem ult. not: qui
 ult. 30. quest. 1. & Diaz. pract. crim. cap. 34. alias 76. in princ. ubi indistinctè tenet,
 clericum de hoc crimine per testes convi-
 ctum, ob malum exemplum, quoddam ho-
 minibus dederit, absque ulla exceptione
 esse deponendum, & alicui carceri per ali-
 quot annos mancipandam, ut ibi.
 in ver. unde ego, Abb. in cap. at si cleri-
 ci, num. 8. & Felyn. num. 14. de jud. &
 Graff. decis. aur. c. 48. numer. 16. par. 1. lib. 2.
- 33 Sed si crimen non est testibus proba-
 tum, & reus non convictus, nisi post ali-
 quas informationes non concludentes per
 suam confessionem, pœna posset mitiga-
 ri; non tamen ad locum, in quo deliquit,
 pro residentia faciendâ habitari: quia
 contenti, etiam, quod astrictus probatio-
 nibus faciendis confiteatur, debet sibi pœ-
 na mitigari, Abb. in d. cap. at si cleri-
 ci, num. 8. de jud. Felyn. post Hostiens. in d.
 cap. de hoc. num. 6. de simon. & Tiraquell. de
 pœn. temp. remitt. cau. 33. num. 13.
- 34 Secundò cognoscens non eam, quæ sibi
 est conjuncta in cognatione spiritali, quia
 delicta hujusmodi etiam in opinione po-
 puli gravia judicantur, eidem pœnæ sub-
 iicitur, & hoc de commatre tenet Felyn:
 in cap. at si cleri- ci, numer. 14. in fin. de
 jud. & Diaz. ead. pract. crim. d. cap. 84.
 alias 76. in fin.
- 35 Tertiò, clericus non stuprans virginem
 venit deponendus, Abb. in cap. at. cleri-
 ci. num. 35. de jud. Geil. de pœn. omnis. coit.
 s. septimò videndum. num. 1. Clar. in s. stupri
 sub num. 3. vers. sed. quæro, & Diaz. d. pract.
 crim. cap. 85. in princip. Laicus autem vir-
 ginem stuprans de jure canonico excom-
 municationis sententia potest innodari S.
 Tho. 2. 2. quest. 99. par. ult. Abb.
- in cap. per venerabilem ult. not: qui
 fil. sin. leg. & Cassan. cons. 1. part. 5.
 num. 17.
- 36 Quartò, stuprans non monialem gravilo-
 simè peccat, & pœnam dispositionis in-
 currit, quia sponsam Christi corrumpit,
 & committit, tria peccata videlicet adul-
 terium, quia cum sponsa Dei rem habet,
 sacrilegium, quia lædit sacrum, incestum,
 quia est consanguinea nostra, quoniam
 filii Dei sumus; & de quolibet istorum
 potest acculari, gloss. in cap. virginib.
 c. 7. quest. 1. Abb. dicto nu. 35. Diaz. in ead.
 pract. cap. 83. in princ.
- Copula enim cum moniali est aded
 damnata, ut si quis cum moniali contra-
 hat matrimonium, ultra, quod est nul-
 lum, præter aliàs pœnas contra similia
 committentes inflictas, est etiam perpe-
 tuò inhabilis ad matrimonium cum alia
 muliere contrahendum, & à sacra com-
 munionem est privandus, ut c. hi ergo, & s.
 virginibus, 27. q. 1.
- 38 Homicida non voluntarius ipso jure be-
 neficio non est privatus, sed per senten-
 tiam venit privandus, cap. clericis, ne cle-
 ricus vel mon. Innoc. in c. cum nostris, n. 1. ver-
 nam in homicidas de concess. præbend. & hæc
 est communis opinio, quam sequitur A-
 nan. & Felix in c. Inquisitionis, num. 3. de
 accusat. Corsett. in sing. in ver. sententia, s.
 clericus homicida. Capell. Tolos. decis. 208.
 & Diaz. in pract. crim. ead. 95. alias 88. vers.
 item etiam.
- 39 Interim autem adhuc non pendente ac-
 cusatione, priusquam condemnatur, vel
 per impetrationem alteri jus quæratum,
 eidem beneficio potest renunciare, gloss.
 in cap. 2. in ver. finita, ut lit. pend. in 6. Fe-
 lin. in d. cap. Inquisitionis, num. 5. Rot. de-
 cis.

et de re jud. in antiq. & Gomef. in regul. de anna. poss. quæst. 42. n. 3.

Solent autem de stylo Romanæ curiæ concedi literæ Apostolicæ, quibus Ordinario committitur, quod si supplicans sibi de beneficio per delictum homicidii commissum provideri, si in forma juris se inscribere velit, & per eventum litis constiterit de homicidio; tunc Ordinarius, cui regulariter causæ in prima instantia committuntur, ad privationem procedat, & beneficium per privationem sic vacantem, eidem proviso auctoritate Apostolica conferat, ipsumque in possessionem mittat, iuxta trad. per Felin. in dicto cap. Inquisitionis, nu. 8. vers. secundò nota, Gemin. in cons. 105. incipien. ad supplicationem, quem sequitur Gomef. in eadem regul. de anna. quæst. 42. num. 4. vers. sed modo.

Dummodò literæ Apostolicæ cum introductione litis contra homicidam fuerint intimatæ: quia tunc, si renunciaret, non valeret resignatio, & est regulare, quod nunquam aliquis est privatus beneficio, ipso jure, nisi sit jure expressum, Innoc. in d. cap. cum nostris, quem sequitur, Abb. in capit. querelam, num. 3. de jurejur. Felin. post alios in dicto cap. inquisitionis, num. 7.

Eandem etiam pœnam incurrit perjurus qui ab ordine, & beneficio deponi potest, cap. presbyter, 81. distinct. Abb. in dicto cap. querelam, 2. not. de jurejur. Gomef. de anna. poss. dicta quæst. 42. n. 3. & Diaz. ead. pract. crim. quæst. 86. alias 44.

Quarto, si sacrilegi veniunt deponendi, & sacrilegium est sacræ rei violatio, vel ejusdem usurpatio, Sanct. Thom. in sum. 2. 2. quæst. 99. art. 3. Azo. in sum. de

furt. & gloss. in cap. sacrilegium, 17. quæst. 4.

Dicitur enim si sacrilegium, quasi sacrilegium, quia per illud res, aut persona sacræ læditur, Bald. in l. 3. C. de furt. & Azo. ubi supra. Sacrilegij autem multæ sunt species secundum Card. in clem. 1. de pœn. tamen communiter tenetur, quod tribus si modis committatur sacrilegium, videlicet, cum sacrum de sacro, vel sacrum de non sacro, vel non sacrum de sacro aufertur, c. quisque, & gloss. in d. c. sacrilegium, 17. qu. 4. Lap. alleg. 66. nu. 10. Et, quod quatuor sint species sacrilegij, tenet Paul. Gril. in lib. 3. de pœnit. omnif. coit.

Quarum prima est, quæ si committitur personam violando, nempe percutiendo, vulnerando, & occidendo clericum, vel monachum, seu alium religiosum, vel personam ecclesiasticam, ut cap. si quis suadente Diabolo. 17. quæst. 4. & l. si quis, in hoc genus, C. de Episc. & cler. Et de jure canonico imponens manum volentam in clericum pœnam majoris excommunicationis incurrit, à quanti à Summo Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolvi non potest, ut dicto cap. si quis suadente diabolo, & cap. cum illorum, de sentent. excommunic. ultra quod pro hoc crimine potest laicus à iudice ecclesiastico carcerari. Lopez in annotat. ad pract. crim. Diaz. cap. mihi 89. vers. apud Hispanos.

Pœnam verò prædictam si incurrit principaliter, qui manus violentas in clericum iniiciunt, mandantes, auxiliarii, consilium, vel favorem ad hujusmodi manuum violentam injectionem præbentes, c. sicut dignum, de homicid. cap. mulieres, 6.

- illi verò, & c. *quanta, de sentent. excommun.* & Navar. c. 17. n. 51. Et tam viri, quam feminæ, & tam senes quàm juvenes, & denique omnes habentes iudicium ad peccatum mortale committendum aliquem actum prædictorum committentes, dictam censuram incurrunt, gloss. in dicto c. si quis suadente, in verb. si quis, 17. quest. 4. At deficiente iudicio, ad peccatum mortale committendum, non incurritur, quia nisi ob peccatum mortale non incurritur in excommunicationem cap. nemo, 11. quest. 3. & Navar. eodem cap. 27. num. 9. & num. 76.
- 46 Appellatione autem † clericorum veniunt, omnes ordinem ecclesiasticum habentes, etiam clerici primæ tonsuræ, cap. clericos, 21. distinct. c. cum contingat. de etat. & qualitat. sicut appellatione monachi † veniunt omnes professi, & professæ in religione approbata, etiam novitij, & novitiæ, ac conversi, & conversæ religionis approbatae, qui omnes privilegio canonis gaudent, c. Monachi, c. parochianos, cap. de monialibus, & cap. cum illorum. extra de sentent. excommun. & cap. religiosa, §. fin. & ibi gloss. in ver. non possit, eodem tit. in 6. Navar. in cap. 17. num. 79. & Greg. Sayr. Thes. cas. consien. par. 1. lib. 3. cap. 26. num. 1. 2. 3. 4. & 5.
- 48 De iure autem civili † Sacerdotibus, & ministris ecclesiæ injuriam inferentes capitaliter puniri debent, l. si quis in hoc genus, & ibi Bald. & Salic. C. de Episc. & cler. Qui verò dictam excommunicationis sententiam, ob violentam manuum injectionem in clericos incurrant: qui dicta de causa excommunicati ab alio, quam à Romano Pontifice absolvi possint, & in quibus non contrahatur dicta excommunicatione optime scripsit Card. Tolet. in instruct. sacerdot. lib. 1. c. 31. & seq. & Conft. in tractatu de fact. scil. & igno. Centu. 2. distinct. 13.
- 49 Secundò, † committitur sacrilegium per coitum cum moniali sacra, c. impudicus, 27. quest. 1. Et est peccatum gravissimum, ut supra dixi, pro quo clericus cuiuscunque sit gradus, & dignitatis, est deponendus, & ab omnibus ordinibus sacris, officiis, & beneficiis priandus, ac in arctum monasterium ad perpetuam pœnitentiam peragendam est tradendus, & laicus excommunicandus, ut c. si quis Episcopus, & c. si qua monachatum, 27. quest. 1. & de iure civili pœna mortis plectendus, ut distal. si quis in hoc genus, l. si quis, non dicam, C. de Episc. & cler. Quæ generaliter loquitur de quacunque injuria illata ecclesiæ, monasterio, vel personis ecclesiasticis, & cum in hoc peccato tria concurrant videlicet, sacrilegium, adulterium, & incestus, pro dictis criminibus pœna capitalis incurritur, ut l. si adulterium cum incestu, ff. de adult. l. quamvis §. fin. C. eodem tit. Gril. in suo tractat. lib. 3. de pœnit. omis. coit. quest. 1. numer. 23. in fin. & numer. 24.
- 50 Tertiò, † committitur sacrilegium circa locum sacrum, quando locus publicus sacer, ut est ecclesiæ, violatur, etiam inter laicos, præsertim cum sanguinis effusione, Farinac. in prax crim. quest. 20. num. 22. Vel illius cœmeterium, in destruendo, deystando, vel occupando, aut ejus iramunitates infringendo, ut cap. frater, 17. quest. 4.
- Et hoc casu præsupponendum est, quòd una est benedictio † constitutiva sacri, qualis est benedictio, & consecratio eccle-

- ecclesiæ; altaris, calicis, & corporalis, & alia est benedictio invocativa, qua res non fit sacra, qualis est benedictio mensæ, navis, ignis, domus, & similibus, quæ non benedicuntur, ut sint sacra, ac proinde nullius, sed ut per invocationem Dei obtineatur assistentia ejus specialis, ut declarat Cajet in 2. 2. quest. 88. art. 11. & Navar. in comment. de spoliis cler. §. 18. nu. 9. in princ. & vers. secundò insertur, to. 1.
- 52 Sacriligium † circa hanc benedictionem constitutivam versatur, quoniam semel Deo dicatum, non est ad usus humanos ulterius transferendum, c. semel. & ibi glos. in verb. humanos, de reg. jur. in 6. c. comperimus, & ibi glo. 14. qu. 6. & Navar. eo. nu. 4. vers. secundò insertur.
- 53 Et nullus Prælati † potest sine causa ecclesiam, altare, calicem, vel aliam rem benedictione constitutiva sacro dicatam, sive sacratam, in sua forma, & esse artificiali permanentem profanare, & usibus profanis applicare, per. dist. c. comperimus. Tum, quia id videtur esse jure divino, vel naturali prohibitum, ut sentit S. Thom. in 2. 2. qu. 88. artic. 10. ad primum, per c. fin. Levit. Tum, quia id affirmat Cajet. ubi supra artic. 11. & S. Thom. ibidem, & in d. artic. 10. ad primum, quos sequitur Navar. d. vers. secundò insertur.
- 54 Pœna † autem infringentis ecclesiam est, ut damnum novies cõponat, & immunitatem tripliciter, & velut sacrilegus canonice sententiæ subjugetur, c. quisquis in su. & ibi gloss. in ver. novies, & verb. tripliciter, 17. qu. 4.
- 55 Quartò, † committitur sacrilegium circa res: & hoc casu tribus modis de jure canonico committitur sacrilegium, sacrum de sacro, vel sacrum de non sacro, aut non sacrum de sacro auferendo, ut in dicto cap. quisquis vers. similiter sacrilegium, & his casibus, qui variè contingere possunt, ita diversa erit delinquentium punitio, ut tradit Diaz. in pract. crim. 89. alias 81. circa fin. alijsque pluribus casibus ecclesiastici pœnam depositionis incurrunt, ut per Abb. in c. at si clerici, nu. 35. de jud. & Diaz. in pract. crim. cap. 74. alias 81. cum pluribus sequent.
- 56 Deponendus † etiam venit ministrans solemniter in ordine, quem non habet, & ulterius non est ordinandus, cap. 1. & 2. de cleric. non ordin. ministran. Et omnes qui absque dispensatione canonica, aut sine legitima licentia, sive extra tempora à jure statuta, sive ante ætatem legitimam, vel absque dimissorijs litteris ordinantur à suorum ordinum executione sunt ipso jure suspensi, & si hujusmodi suspensione durante in eisdem ordinibus ministrare audent, eo ipso irregularitatem incurrunt, ac beneficijs ecclesiasticis possunt jure privari, Pius, 11. in Bull. Rom. c. 6.
- 57 Laicus † verò Missam celebrans, vel in aliquo alio sacro ordine ministrans falsum committit, & uti falsarius est puniendus, Bald. in l. qui sub pretextu, in fin. C. de sacrosanct. Eccles. Abb. in dicto cap. 1. num. 1. de cler. novo ordine ministr. & Felyn. in c. tertio loco, numer. 1. vers. idem in clerico de probat. sive potius puniendus, ut hæreticus, accidit enim Greg. Papæ Pij XIII. tempore:
- 58 Quòd quidam † filius perditionis, satis peritus in arte scribendi, habitis præ manibus quampluribus familiaribus litteris, per quamplures Cardinales alius personis scriptis, manum alienam ad eò imitatus fuit, ut litteras diversis Prælati, & alijs gravi-

gravibus viris sub nomine Cardinalium, præsertim Cardinalis Guastavilliani ipsius Gregorij nepotis scriberet; ac illis fretus, pluribus in locis se Episcopum Manfredonia nominaret: & sacris ordinibus carens, Missas quamplures, præsertim transmare in Hispaniarum regnis, Pontificali-ter celebrare, ac quamplura beneficia vacantia conferre, ausus fuit. Dispensationes etiam concessit pro nuncio Sanctæ Sedis Apostolicæ se gerendo, & fratrem germanum prædicti Cardinalis Guastavilliani se esse jactando, donec fraude detecta, carceratus, ab Hispania ad Urbem captivus transmissus, in carceribus sanctæ, & supremæ Inquisitionis positus fuit, indeque fabricato, & perfecto ejus processu, pœnas luit, laqueo scilicet deaurato suspensus, ut etiam de visu ipse testari possum.

Deinde ad nefariam, & sacrilegam similiam hominum temeritatem coercendam, qui ad sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti sint, sacerdotis tamen auctoritatem sibi temerè assumentes Missarum celebrationem usurpare, & sacramentum pœnitentiæ ministrare audent, Clemens Papa VIII. motu proprio, & ex certa scientia, Sanctæ Inquisitionis judicium conscientia consulere, & ne in futurum de pœna hisce delinquentibus imponenda dubitari possit, providere volens, sua perpetuò valitura constitutione decrevit, atque statuit; ut quicumque non promotus ad sacrum presbyteratus ordinem repertus fuerit Missarum celebrationem usurpasse, vel sacramentum pœnitentiæ ministrasse, ab iudicibus Sanctæ Inquisitionis, vel locorum Ordinariis, tanquam ecclesiæ misericordia indi-

gnus, à foro abijciendum esse statuit, & ab ordinibus ecclesiasticis, si quos habuerit, ritè degradatum, statim curiæ seculari per iudices seculares debitis pœnis plectendum tradi mandavit, ut in litteris sub die prima Decembris 1601. desuper expeditis.

Secundò, † Missa notæ, nisi à jejunis sacerdotibus debet celebrari, quod fuit decisum in conc. Carth. ut in c. *Sacramenta de consecr. distinct.* 1. qui post cibum, vel potum etiam minimum, divina celebrat, est excommunicatus, c. *nihil, d. nullus, 7. quest. 1. Hostiens. in sum. §. & qualiter jejunio, nu. 13. de consecr. Eccles. vel Alta.* † Ebrivus verò non præmissa digestionem celebrans, est beneficio privandus cap. *si constiterit, de accus.* & ibi Abb. num. 1. non tamen alias solum propter ebrietatem potest quis beneficio privari, ut ibi Abb. numer. 3.

Tertiò † majori excommunicatione excommunicatus, vel interdictus, aut ab homine à divinis suspensus Missam celebrare prohibetur, & celebrans depositionis pœnam incurrit, cap. *penult. 11. quest. 3. c. clerici, cap. latorcs, de cler. excom. ministr.* & ibi Abb. num. 1. & Host. in sum. numer. 1. *vers. excommunicatus igitur, edemtit.*

Quartò, sacerdos regulariter unam tantum Missam in die potest celebrare. *sufficit, de consecr. distinct. 1. cap. consulti, cap. te referente, de celeb. miss. & contrafaciens mortaliter peccat. Navar. capit. 25. numer. 87. tom. 3. Quæ regula limitatur per eundem Navar. ibi in septem casibus.*

Primò, ut non † habeat locum in die Nativitatis Domini, qua tres dici possunt,

sunt, *cap. nocte. junct. gloss. 2. de consecr. distinct.*

64 Et prima, quæ ¶ media nocte celebratur, quo tempore Christus natus est significat tempus ante legem, quando eramus in tenebris: secunda in aurora, tempus in lege, quando nondum plena cognitio habita fuit. Noctē prior, sub luce sequens, in luce suprema, sub Noë, sub David, sub cruce, *d. gloss. 2. & communiter loquendo Missa dici debet in die, & non in nocte; quia hoc sacramentum ad tempus gratiæ pertinet, quod per diem significatur, nox præcessit dies autem appropinquavit. Paul. ad Rom. c. 13. cir. fi.* Secundò, fallit dicta regula deficiente alio sacerdote, qui Missam possit celebrare in adventu alicujus magni Principis, aut Episcopi, quos decet singulis diebus Missam audire, vel Episcopum dicere, *cap. su. de privil. lib. 6. & eadem ratione, supervenientibus peregrinis, etiam quod non essent personæ notabiles, si sub præcepto illo die ad audiendam Missam teneantur. Tertiò, cum statim dicta Missa corpus defuncti occurrit sepeliendum & viget consuetudo, ne sine Missa sepeliatur. Quartò, quando aliquis ita ægrotat, ut necessario sit communicandus & deficiat Eucharistia. Quintò, cum quis præest duabus ecclesiis unitis, duabus Missis indigentibus, & non est, qui alteram dicat. Sextò, ob nuptiarum benedictionem. Septimò, cum occurrit causa, quæ arbitrio boni viri justa judicatur; quia est licitum celebrare bis, urgente necessitate, ex tradit. per Navarr. *ubi supra.* Sed cautius putarem abstinendum, duobus casibus exceptis, in adventu principis, seu Episcopi, & quando necessario quis esset communicandus, &*

utroque casu, si ante purificationem fuisset requisitus, & calicis digitorumque purificationem sumere distulisset, quæ impedit secundæ Missæ celebrationem, *cap. ex parte, de celebrat. Miss. & gloss. fin. in cap. sufficit, de consecrat. distinct. 1.* In reliquis autem casibus, dictis duobus exceptis, puto à regula non esse recedendum, sed unicam tantum missam in die celebrari licere, per dictum *cap. sufficit, cum alijs supra, n. 62. allegatis.*

65 Quintò, ¶ missa debet celebrari super altari consecrato, & licet de jure communi non caveatur, qua pœna contrafaciens sit puniendus, cum sit omnibus notorium, Eucharistiæ sacramentum super altari non consecrato, confici non debere, altariaque, ubique lapidibus sacratis munita esse; pœna hujusmodi ¶ pro qualitate personæ, & loci, arbitrio Ordinarij videtur instigenda; quia non poterit contrafaciens evitare, quin deprehensus sit in negligentia crassa, & punibili, ultra quod fere ubique à conciliis provincialibus, & synodalibus, fuit in similibus apposita pœna, & facit *tex. in c. nullus presbyter. il. 2. de consecr. distinct. 1. & concil. Tridentin. decret. de obser. & evit. in 6. celebr. Miss. sess. 22. & concurrentibus alijs, quod veraretur in maxima negligentia, ¶ cum alias celebrans, etiam sine aqua, & igne, aut in pane fermentato, & calice indecenti, esset ab officio, & beneficio deponendus, cap. fin. de celebrat. Miss. & ibi Abb. *numer. 1.* Quia hæc esset supina ignorantia, quæ dolo æquiparatur ad depositionis pœnam ineurendam ut ibi Abb. *numer. 2.* Et pro dilictò enormi potest fieri depositio, *cap. tua, & ibi gloss. & Abb. n. 1. de pœn.**

L II

Sextò,

- 68 Sexto, † Missam celebraturus debet vestibus factis, quibus tempore ordinationis fuit consecratus, paratus esse, videlicet, amictu, alba, ciagulo, manipulo, stola, & calula, & contrafaciens excommunicationi subiacet, *cap. ecclesia, 23. dist.* Sed primò est admonendus, ut ibi Archid. & inde ab tempore arbitrio iudicis suspendendus, Diaz. *pract. crim. cap. 38. aliàs 33. in fin.* Si autem non ex contemptu, aut prava consuetudine, sed semel, oblivionis causa, sine stola, aut manipulo quis celebraret; putarem ipsum verbaliter tantum monendum, & corripiendum, cum memoria sit labilis:
- 69 & tunc non peccat mortaliter † argumento horarum, quas non recitans peccat mortaliter, & tamen, si per oblivionem, venialiter tantum, ut trad. Navarr. post alios per ipsum citatos *de orat. & hor. can. c. 10. nu. 48.* Quid autem, si in Regno Angliæ, & alijs provinciis in quibus sacerdotes, & Christi fideles ab hæreticis persecutionem patiuntur; aded quod Missæ †
- 70 in publico celebrare non possuat, sed latenter in locis remotis, ut tempore primitivæ Ecclesiæ, quam plures, qui propterea palmam martyrij sunt consecuti in cryptis, & subterraneis locis celebrabant, celebrari contingat? tali casu celebrans sine paramentis altaris nullam pœnam incurrit, *c. concedimus, de consecr. dist. 1. Graff. desis. 74. aur. c. 42. nu. 8. par. 1. lib. 2.*
- 71 Nul us † enim sacerdos Missarum solemnium debet celebrare, nisi duobus presentibus, quia cum pluraliter ab eo dicitur *Dominus vobiscum*, & in secretis: *orate pro me fratres*, &c. apertissimè convenit, ut plures respondeant salutationi, *cap. hoc quoque, de consecr. 1. dist. 1.* Sed minister repræsentat universum populum, Tam

in urgente necessitate, si magnum esset festum, & celebrans alium sacerdotem celebrantem audire non posset, solus in eremo absque ministro posset celebrare, Ant. de Buttr. *cap. 2. num. 11. de vit. & honest. cleric.* præsertim eum dispensatione, ut tenet. Sor. *dist. 13. quest. 10. art. 5. col. 10. relat. per Graff. in decis. aur. c. 43. n. 3. dict. lib. 2.*

72 Septimò † in privatis locis Missas celebrare, aut sacrificia offerre non licet, nisi urgente necessitate, *c. sicut, c. Missarum, cap. hic ergo, de consecr. dist. 1. & conc. Trid. de observ. & evit. in celebr. Miss. s. neminem prater ea, sess. 22.* Et contrafaciens sine Episcopi consensu est deponendus, *c. clericus, eadem dist. 1.* Quia fatius est Missam non cantare, aut non audire, quam in locis, ubi ministrare non oportet, nisi pro summa necessitate contingat celebrare. *Deut. c. 12. circ. med. vers. cave ne offeras, & d. c. sicut, ead. dist. 1.*

73 Octavò, † sacerdos debet maxima cum attentione, & diligentia Missam celebrare, quia maledictus homo, qui facit opus Dei negligenter, *conc. Trid. de observ. & evit. sess. 22.* Et si ob ebrietatem, vel voracitatem, Eucharistiam vomeret, septuaginta diebus debet pœnitere, *c. si quis per ebrietatem, de consecr. dist. 2.*

74 † Si verò per negligentiam aliquid de sanguine caderet in terram, lingua lambi, & tabula radi debet: si non fuerit tabula, ne conculcetur, locus corradi, & igne consumi, cinisque in altari condi, & sacerdos quadraginta diebus pœnitere debet, *c. si per negligentiam, ead. dist. 1.* Sed hodie, ultra pœnitentiam salutarem, arbitrio ordinarij corrigi, & puniri potest, *conc. Trident. in d. decret. de observ. & evit. in fin.*

Nonò,

75 Nondò, † nullum aliud opus adedò sanctum, ac divinum à Christi fidelibus tractari potest; quam hoc ipsum tremendum mysterium quo vivifica illa hostia, qua Deo patri reconciliati sumus, in altari quotidie per sacerdotes immolatur, ut per concil, in dict. decret. de observ. & evit.

76 Idedò, † si quis sacerdos super rebus apertis ad sortilegia, adhibitis verbis superstitionis, & nefarijs precibus, aut dolo Misfam pro requie defunctorum promulgatam, fallaci voto pro vivis celebraverit hominibus, ut is, pro quo offert sacrificium, mortis periculum incurrat, est deponendus, cap. quicumque, 26. quest. 1. Abb. in cap. quidam, numer. 2. de celebr. Miss & Gril. de sortil. quest. 14. num. 1 & 2. Et licet distinguatur circa qualitatem personæ celebrantis, ut per eundem Gril. ibi n. 3. hisce temporibus post sacra concil. Trid. plura edicta contra talia patrantur fuerunt edita & ab Ordinarijs locorum, & Inquisitoribus publicata ad mentem ejusdem concilij eodem decret. de observ. & evit. §. postremo.

77 Quapropter sacerdotem, quem purâ, & mundâ conscientia esse decet, de hujusmodi crimine convictum, Ordinarius arbitrio suo punire potest, ut in dict. decreto de observ. & evit. in fin. Arbitrium verò ad depositionem potest exercere, & est sententia Theologorum quòd supersticiosus clericus sit deponendus & in monasterium tradendus, ut tenet Sylvest. in summa, in verb. superstitio §. undecimò

78 Decimò † sacerdos in Missæ celebratione sacrificium offert, non solum pro se ipso, sed pro vivis, & defunctis, cap. pen. de

consecratione, distinct. 1. Et qui celebrat, & non sumit corpus, & sanguinem Domini, in eo, in quo deliquit, punitur, quia per annum est à communione suspensus, capitulo relatum, §. nonne, de consecratione distinct. 2. aliisque pœnis juris, juxta qualitatem causæ, quia motus fuit ad hujusmodi delictum committendum, est plectendus, † Et in simili, in quo delinquant, civitates puniuntur, quæ Præsules necare præsumunt, quia Episcopali dignitate in posterum carere debent, cap. ult. §. egeat, 25. quest. 2.

80 Undecimò, † cum omni munditia sacrificium Missæ debet celebrari, & calices, corporalia, & purificatoria ne interdum aliquibus sint horrore, munda esse debent, cap. 2. de cust. Eucharist. Celebrans autem cum calice, & corporali, vel purificatorio immundo, inquit Graff. quod mortaliter peccat, ut in decis. aur. 6. 42. n. 3. par. 1. lib. 2.

Cujus opinionem non puto veram, quia in montanis, & villis à civitatibus valde remotis, quandoque sine sacerdotum culpa purificatoria, & corporalia munda haberi non possunt, & sine culpa mortale peccatum non committitur. Quando autem obligentur sacerdotes, & an, ac quando eadem die plures Missas possint celebrare, & de defectibus Missæ copiose scripsit idem Graff. in decis. c. 39. 40. 41. cum pluribus sequ. d. par. 1. lib. 2. & Navar. de pec. cl. quoad. ord. c. 25. tit. 3.

† Celebrare enim missam non licet, nisi matutinis solutis, aliàs celebrans peccat, nisi ex aliqua legitima causa illis non solutis, quis celebraret, ut si Parochus adedò in audiendis pœnitentium confessioni-

- omissionibus, aut aliis necessariis impeditus in die festo mane illa persolvere non potuisset, aut aliis de causis, de quibus per Graff. *decis. aur. dict. capis. 40. numer. 5.* & matutinum, aliasque horas canonicas plures recitare tenentur.
- 82 Primò, ¶ omnes beneficiati ad officii recitationem tenentur, *cap. fin. 92. distinct. c. quod à te, c. diversis fallacijs, de cler. conjug. & Navar. de orat. cap. 7. numer. 3. lib. 3.* quia propter officium datur beneficium, *c. fin. de resc. in 6.*
- 83 Aliàs, legitimo impedimento ¶ cessante, pro rata omissionis officij horas non recitans non facit fructus suos: sed illos, tanquam injustè perceptos, restituere tenetur, ultra quod mortaliter peccat, *Dec. in cap. cum omnes, in 2. lect. num. 16. de const. Co. var. var. resolut. c. 3. num. 10. lib. 3. Navar. in manual. c. 25. nu. 122. Graff. decis. aur. c. 51. nu. 2. par. 1. conc. Trident. c. 1. §. si quis autem, s. ff. 23.*
- 84 Qui verò ¶ omnes horas canonicas, uno, vel pluribus diebus intermiserit omnes beneficij, seu beneficiorum fructus quos illo, vel illis diebus responderent, si quotidie dividerentur, qui verò matutinum tantum, dimidiam, qui cæteras omnes alias horas, aliam dimidiam, qui harum singulas sextam partem fructuum ejusdem diei amittunt, ut statuit Pius V. *in constit. 138. qua incipit: Ex proximo Lateranen. de qua in Bull. Roma. pag. 1134.* Tenentur etiam ad horarum recitationem sacerdotes, *ut in c. presbyter, 91. distinct. & cap. 1. de celebrat. Miss.*
- 85 ¶ Et etiam alij sacris ordinibus initiati non beneficiati, *gloss. fin. in capit. 1. de celebr. Miss. & ibi Abb. numer. 4.* non tam jure humano scripto, quam lege naturali divina declarata, & quasi determinata per universalem consuetudinem, ob tantum honorem susceptum, ¶ jure naturali ad referendum Deo gratias ad eas recitandas sunt obligati, ut trad. *Navar. de orat. dict. c. 7. nu. 2. & Graff. decis. aur. c. 53. num. 1. par. 1. lib. 2.* Et omnes regulares sacris ordinibus initiati, & aliqui ex statuto regulæ religionis, quam profitentur, vel ex consuetudine, si talis vigat, ut omnes professi teneantur, ac, si ordines sacros suscepissent, *Navar. dict. c. 7. & Graff. decis. aur. de reg. c. 4. nu. 89. par. 1. lib. 3.*
- 87 Milites ¶ ordinis S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum Militiarum non tenentur ad officij Romani recitationem, nec ad aliud, cum nullum particulare habeant, ¶ quia, nisi ex mera devotione aliquod officium velint recitare, solummodo tenentur ad multoties quotlibet die orationem Dominicalem, & Angelicam salutationem ad præscriptum ejusdem religionis regulæ recitare, ut post. *Navar. tenet Graff. decis. aur. c. 50. nu. 6. par. 1. lib. 2.*
- Et, quòd beneficiati sacerdotes, ac tam seculares, quam regulares sacris ordinibus initiati horas canonicas, aut earum partem notabilem sine justa causa, & etiam milites dicti ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani orationes, quas ex regulæ præcepto recitare tenentur omittere mortaliter peccent, post Henric. de Grand. Cardin. Turrecrem. Palud. & Sylvestr. tenet *Navar. & attestatur de communi, eod. c. 7. num. 5. de hor. canon. & Graff. dicto c. 7. numer. 89.*
- 89 Horæ ¶ sunt septem, sicut septem dona Spiritus sancti, septem dies seculi, septem ætates, quibus completus fuit mundus

mundus, septem petitiones in oratione Dominicali, septem Psalini penitentiales septem diaconi, & septem candelabra, & dicitur septem horæ ab ecclesiasticis in memoriam passionis Domini Nostri Jesu Christi, sunt recitandæ, unde versus.

Hæc sunt septenis, propter quæ psallimus 93

horis,

scatutina ligat Christum, qui crimina purgat.

Prima replet sputis, causam dat Tertio mortis.

Sexta cruci necit, latus eius Non abipartit.

Vespera deponit, tumulo Completa reponit.

d. gloss. fin. in cap. 1. de celebr. Miss. & optime declarat Graff. decis. aur. de hor. can. d. cap. 50. num. 3.

90 Tenentur etiam ad horarum recitationem pensionarii, quibus uti clericis, fuerunt pensiones assignatæ, seu officii Beatissimæ Virginis Mariæ, aliàs mortaliter peccant, & ad fructuum restitutionem sunt obligati, per suprad. constit. Pij V. in Bull. Rom. cap. 138. §. at quicumque adverbium relatum per Navar. in manual. cap. 25. num. 22. & Graff. eod. cap. 50. num. 8. & 9.

91 Dummodo ¶ alia de causa ad officii Romani recitationem non sint obligati, cum tunc sufficiat dominicum officium recitare, ut concludit Navar. de celebr. Miss. conf. 18. lib. 3. & Graff. d. num. 9.

92 ¶ Non tamen tenentur laici, quibus uti viris bene meritis, quandoque reservantur pensiones, ut reservari possunt: quia dicta constitutio loquitur tantum de percipientibus pensiones, uti clericis, in d. §. at quicumque: quapropter non obligat laicos, ut eod. cap. 50. num. 9. 10. Et de horis cano-

nics, & qui illas recitare teneantur, de pœnis non recitantium, qualiter, & quomodo sint dicendæ, & qui ab earum recitatione excusentur, copiose scripserunt Navar. de hor. canon. tom. 3. & Graff. in decis. d. cap. 50. cum quatuor seq. par. 1. lib. 2.

Cum ¶ autem supra pluribus actum fuerit de delictis clericorum, quæritur, an torqueri possint. Et regulariter clerici, & sacerdotes pro delictis possunt torqueri, ut cap. 1. & ibi gloss. penult. de depos. Abb. in cap. cum in contemplatione, num. 6. de reg. iur. Alciat. in cap. 1. num. 43. vers. advertas tamen, de officio Ordinarii, & Bosl. in tit. de ind. aut. tort. num. 103.

94 Tortura ¶ tamen non debet esse ita severa in clericis, sicut in laicis. Diaz pract. crim. cap. 127. num. 6. & in Lap. in addit. ubi testatur hanc esse communem opinionem, quæ contradictorem non habet, & Direct. Inquisit. in 3. par. lib. 3. Schol. 118. vers. de clericis. Unde non debent supponi aculeis, vel fideiculis, seu virgis, aut corrigiatis, ut inquit Abb. d. num. 6. in fin. Clar. in pract. crim. §. fin. quæst. 64. num. 23. ubi post Abb. Diaz. & Vivi. per ipsum citatos, dicit hanc esse communem opinionem; & eadem tenent alii, quos citat Farinac. in sua prax. crim. q. 47. nr. p. 1. tom. 2.

Contraria ¶ autem opinio, quam ibi num. 12. & 13. Farinac. sustinere conatur, est contra communem opinionem, & cum ipse redarguat Doctores supra citatos, uti non multum accurate loquentes, ibi n. 3. in fin. puto ipsum parum accurate loqui, dum inquit, nescire videre rationem diversitatis, cur scilicet clerici debeant levius torqueri, & mitius, quam laici: Ratio autem diversitatis est, quia clerici sunt omnibus laicis digniores, ut infra patebit.

Laici ¶ enim publicè pœnitentes coram Episcopo civitatis sacco induti, nudis pedibus, & aliis solemnitatibus servatis, de quibus, in cap. pœnitentes, & cap. in capite. 50. dist. pœnitentiam peragere tenentur; id tamen minime procedit in clericis, 97 ¶ qui nisi fuerint depositi, ad pœnitentiam solemnem publicè peragendam non sunt admittendi, ut cap. confirmandum ead. dist. 50 & hanc esse communem, opinionem testatur Abb. in cap. 2. de maled. quem sequitur Clar. lib. 5. sentent. §. blasphemis, vers. sed quæd. Et cum clerici quibuscunque laicis sint majores, sintque Reges se, & alios in virtutibus, regen 107 tes & in Deo regnum habentes, quòd designat ¶ corona, quàm in capite gerunt, ut cap. duo sunt genera. 12. quest. 1. & cap. vni. §. quia vero, de sacr. vnt. & sacerdotes quandoque dii, quandoque Angeli appellantur. Exod. cap. 22. cap. sacerdotibus, 11. quest. 1.

99 ¶ Sintque Regum, & Principum, omniumque fidelium patres, & magistri, ut cap. quis dubitet, 96. dist. & à Deo constituti super gentes, & regna, ut evellant, dissipent, & plantent. Jerem. cap. 2. & cap. solite, §. posuisses & ibi Abb. num. 5 de maior. & obed. non sunt laicis æquandi.

100 Cum ¶ enim sacerdotes sint Regum, & Principum patres, & magistri, ut d. cap. quis debitet & à Deo constituti super gentes, & regna, ut d. c. sol. ita cum aliis supra allegatis; non est dubitandi locus, quin inter laicos, & clericos maxima sit differentia

101 Præterea ¶ si doctores, advocati, & milites de jure torqueri non possunt, ut tenet Marfil. in pract. §. expedita, num. 37. & Boss. in tit. de indic. & considerat. ant. tortur. num. 109. & 111. nec decuriones,

ut l. fin. C. de decur. lib. 10. l. divo Marco, vers. si. C. de quest. & Brun. de indic. & tort. 2. par. quest. 4. num. 20. in princ. minusque rectores civitatum. Marfil. in l. edictum, nu. 19. ff. de quest. & Carter. in pract. crim. in 2. tract. de indic. & tort. §. circa tertium que persone, num. 40 Clar. sentent. lib. 5. §. fin. quest. 64. num. 17. neque nobiles, per text. in l. nullus C. ad l. iul. de adult. multò minus sacerdotes, qui, ut supra demonstratum fuit, his omnibus digniores sunt, & longè majores, quos, & Deus ipse in infligendis pœnis manifestè distinxit.

107 ¶ Cum enim Aaron, & eius soror Maria detraxissent Moysi, ab irato domino easola fuit lepræ morbo percussa. Aaron verò ob sacerdotii dignitatem Deus ignovit. Num. 12. Quapropter habent privilegium fori à Deo: ex alibi etiam deductis.

103 Quòd autem sacerdotes ¶ torqueri non possint, propter sacerdotalem dignitatem, cui semper, & ubique reverentia debetur, tenet Corrad. in sua pract. tit. de negat. crim. canon. cap. 117. nu. 5. Vivi commun. opin. vers. clerici non possunt torqueri. in si. ubi de communi opinione testatur, Clar. in §. fin. quest. 64. num. 23. inquit, quòd clerici non torquentur, nisi infames, & Boer. decis. 163. num. 6.

104 Sed, licet ¶ contraria consuetudine, quæ est legum interpres privilegium, quòd doctores, advocati, nobiles, civitatum rectores, clerici, sacerdotes, & alii supra nominati habent, non servetur, ut per Abb. & alios supra citatos, quòd ferè omnes Criminalistæ testantur; clerici tamen, ac sacerdotes non sunt ita indifferenter inter omnes laicos connumerandi, ut

Nullum inter eos discrimen esse videatur.
 105 † Nam, licet pro eorum delictis torqueri possint, nobilibus, doctoribus, & aliis privilegiatis non sunt postponendi, in d. ipsos laicis omnibus esse preferendos probatur auctoritate Constantini Imperatoris, qui cum clericorum quorundam querelam coram se defendendam conspiceret; vos, ait, à nemine iudicari potestis, quia solius Dei iudicio reservamini. Dij etenim vocati estis, & idcirco non potestis ab hominibus iudicari, cap. continua, 11. quest. 1. & c. futuram, §. idem verò, 12. quest. 6. Ideò nullo pacto possunt esse inferioris conditionis aliorum privilegiatorum

106 † Non enim possunt torqueri, nisi graviora, & urgentiora proferantur indicia, per l. presbyteri, ubi etiam glossa & Bald. C. de episc. & cler. Boss. in tit. de tortur. test. quest. 10. num. 6. & Farinac. pract. crimin. quest. 41. num. 8. Et in processibus criminalibus in nihilo deterioris conditionis aliorum privilegiatorum sunt habendi ex supra deductis.

107 Sæpe † queritur, an reus possit torqueri nullis datis defensionibus, Et distinguendum est, nam, aut loquimur de causa principali, nempe super dictis principalibus, de quibus agitur, & tunc aut petit copiam indiciorum cum termino ad faciendum defensiones, & copia est danda cum termino competentis, per text. in l. vnus §. cognituram, ibi, postulante reo, ff. de quest. & tres dilationes reo sunt concedendæ, ut l. fin. ff. de ser. las. in l. properandum, num. 16. C. de iudic. & Clar. in pract. crimin. §. si. quest. 48. num. 2.

Cop. à autem indiciorum non petita, potest ad torturam procedi non datis pri-

us defensionibus, per text. in d. l. vnus §. cognituram; ibi postulante reo, ff. de quest. Atet. in cap. qualiter, & quando, il. 2. §. debet col. 2. vers. sed dubitatur, de accusat. Abb. in cap. cum in contemplatione, nu. 3. de reg. iur. Gand. in tit. de quest. & torm. col. 5. vers. sed. quid erit de questione de facto, quæ quotidie occurrit? Ang. in ver. fama publica, char. 3. vers. item aduersas, de c. 2. de deposit. & post. supra relatos Boss. in tit. de indic. num. 74. & in tract. de cens. ff. num. 16. Paris. de put. in tract. syndic. fol. 88. col. 2. vers. cum iudex, & idem probat in tit. de indic. ant. tort. nu. 79 ubi testatur, hanc esse communem mentem doct. & communem opinionem, & ita communiter practiceri, & hanc opinionem sequitur Clar. in pract. crimin. §. fin. lib. 5. q. 64. n. 27. vers. si verò eamque comprobatur Farina; in sua prax. tom. 1. par. 1. de indic. & tortur. quest. 39. n. 1. & 2. licet postea, ut mox dicam contrarium sustinere conetur.

108 Contrariam † autem opinionem, quod, scilicet, reo etiam non petenti copia iudiciorum antequam deveniatur ad torturam sit danda cum termino ad faciendas defensiones, post Boss. in tit. de indic. & consider. ante tort. numer. 74 & Clar. in pract. crimin. quest. 48. in fin. principii, quest. 64. sub ver. sed quid stille, & §. fin. q. 49. in prin. & plures alios quos citat, tenet Farinac. in dicta quest. 39. numer. 2. & numer. 99. & 100. quam præcipue fundat super const. Pauli III. de qua in Bull. Ro. cap. 58. pag. 471. & Pij IV. cap. 74. pag. 755. & statuta Urbis. Sed dictæ constit. Pauli III. & Pij IV. non constituunt jus universale, sed particulare; fuerunt enim particulariter editæ

pro reformatione Tribunalium Romanæ curiæ, ut in illis expressè legitur. Quo casu extra Romanam curiam non extenduntur, & statutum Urbis, extra Urbem non habet vigorem, *l. cunctos populos*, ubi doctores omnes, *C. de summa Trin. & sid. Cath.*

Quinimò, si attendantur verba dictæ constitutionis Pii IV. in §. *insuper presertim Auditor*, ibi, dare copias indiciorum reo, vel petentibus pro eo, ergo non petentibus ante torturam necessariò non sunt dandæ, quia, cum verba constitutionis sint clara, non sunt contra eorum sensum extendenda. Illa enim ponderatio dictionis: semper in eodem cap. 39. num. 100. facta à Farinac. quòd importet idem, quòd omnicastru, & omni tempore, ut extendatur etiam contra expressa verba Bullæ, ibi, petentibus pro eo, non sub-
 109 sistent, quia dicitio, † semper, potiùs denotat continuationem, seu perpetuitatem, ut *l. Cato, §. Imperator, ff. de alim. & cib. leg. & Bar ab eod. Farin. allega. in l. 1. n. 21. ff. sol. matr. & quòd diversimodè etiam in Urbe fuerit observatum, testatur idem Farinac. ead. q. 39. num. 97.*

Doctores autem pro hac parte allegati,
 110 ferè omnes concludunt, † quòd in criminalibus nemo debet condemnari, nisi prius dato termino ad faciendum suas defensiones, & ita post alios plures per ipsum citatos testatur Clar. *recep. sentent. lib. 5. §. fin. quæst. 49. num. 13. & num. 14.* Aded, quòd ante sententiam definitivam etiam parte non petente, tenetur iudex rei
 113 defensiones quærere, ac veritatem investigare, per text. in *l. si non defendantur, ff. de pœnitent. & auth. qui semel. C. quomodo, & quand. iud.* Et in his terminis procedunt

allegata per Farinac, *locis supra citatis*, & ita distinguit Boss. per eundem Farinac. *alleg. de indic. & consid. an. tor. num. 74 juncto num. 79.* ubi de communi testatur.

Pro præcisa responsione habenda super circumstantiis substantialibus, & pertinentibus ad delictum dummodò sint tales, de quibus verisimile sit, reum recordari, ut si interrogetur de facto proprio, de modico tempore, & de rebus, de quibus solent homines recordari, arbitrio iudicis, considerata facti, & personarum qualitate, sine dubio, reo † non petenti, non sunt dandæ copias indiciorum, nec termini ad faciendas defensiones, ut per Clar. in *pract. crim. quæst. 45. num. 6.* & Farinac. *de indic. & tort. q. 37. n. 184.* Quinimò hoc casu, etiam petentibus, possunt denegari, præsertim si sunt viles personæ, iudicis arbitrio, ut per Boss. *de tort. test. num. 39. vers. non tamen semper*, Clar. in *pract. crim. §. fin. quæst. 25. num. 9.* & Farinac. *de indic. & tort. quæst. 29. num. 125. 146. & 147.*

112 Foro ecclesiastico, de quo ab huius operis initio tractare cœpi, sunt quoque in plaribus suppositi Iudæi, de quibus per Innoc. in *c. quod. super n. 3. & n. 5. de vot. & vot. redempti*; imò potiùs in omnibus.

Ipsi enim pluries pœnis ecclesiasticis subijciuntur, & eorum causas in Urbe regulariter Vicarius Papæ cognoscit, ut statuit Paul. Papa III. in literis Apostolicis, de quibus in Bull. Rom. cap. 32. pag. 421. circa fi. & Iul. III. in eod. Bull. cap. 59. pag. 562.

113 Pluraque † sunt illis per Bullas Apostolicas prohibita. Nutrices, seu ancillas, aut alios vtriusque sexus servientes Christianos habere, vel eorùm infantes per mulieres Christianas lactari, aut nutririi face-

114 facere seu Dominicis, † vel aliis de præcepto Ecclesiæ festis diebus in publico laborare, aut laborari facere, seu Christianos quoquomodo gravare, aut contractus fictos, vel simulatos celebrare, seu † cum ipsis Christianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem, seu conversationem habere nullatenus possunt. Et est ratio, quia Judæi, & hæretici sunt Christianis inimici, & odiosi ratione sectæ, Bar. in l. cum mulier, numer. 9. ff. sol. matr. & facit optimè tex. in cap. Iudæi, de jud. & Sarrac. Et pari modo, Sarracenis cum Christianis est prohibita conversatio, eod. c. Iudæi, ubi etiam gloss. de jud.

116 Minusque † in libris rationum, & computorum, quæ Judæi cum Christianis pro tempore habebunt, aliis quàm latinis litteris, & alio, quam vulgari Italico sermone uti possunt: & si utantur, libri huiusmodi contra Christianos nullam fidem faciunt, eis enim fides adhiberi non debet, ut inquit Bar. dict. l. cum mulier in fin. ff. de sol. matr.

117 † Mercaturam autem frumenti, vel hordei, aut aliarum rerum usui humano necessariorum facere nequeunt, ut in litteris Pauli Papæ IV. de quibus in Bull. c. 5. §. Nutrices quoque, pag. 575.

118 Medici quoque hebræi, † & alij infideles, ad Christianorum ægotantium, & infirmorum curam vocari, seu admitti minime possunt. Quinimò univèrsis Patriarchis Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, alijsq; locorum Ordinariis, & quibusvis parochis, alijsvè animarum curam habentibus, & exercentibus præcipitur, & mandatur, quatenus in civitatibus, & diocesis, in quibus Hebræi, & alij infideles moram trahunt, prohibitionem huius-

modi annis singulis publicandam cureat. 119 † Si quis autem post publicationem, etiam quomodolibet exemptus, ac cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis & præminentia existens, contra prædicta facere ausus fuerit, sacramenta ecclesiastica illi nullatenus sunt ministranda, nec etiam à regularibus exemptis, & sic decedens, ecclesiastica carere debet sepultura, pœnis contra non parentes inflictis, & & comminatis, de quibus in constit. Greg. Papæ XII. de qua in Bull. Rom. cap. 71. pag. 1303.

Tenentur præterea Judæi tam masculi, quàm feminae † signum patens ita, ut nullo modo celari, aut abscondi possit, glauci coloris palàm deferre † nec super signi huiusmodi delatione prætextu cujusvis gradus, præminentia, seu tolerantia exculari valent, aut per Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, vel camerae Apostolicæ clericos seu alijs illi præsidentes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos, quovis modo dispensari potest, ut in dicta constit. Pauli IV. cap. 5. §. & ad hoc pag. 575. Contrafacientes verò gravibus pœnis sunt plectendi, ut in eadem constit. §. & si circa pag. 576.

122 Præterea † statuta civitatum, terrarum, & locorum, in quibus pro tempore dicti Hebræi habitaverint, favorem Christianorum concernentia inviolabiliter observare tenentur, ut in ead. constit. §. & statuta, ea, pag. 576.

123 † Puniantur autem in criminalibus juxta formam juris, ac provinciarum, civitatum, & locorum constitutionum, ut per constitutionem Iulij Papæ III. in eodem Bull. Rom. cap. 15. §. decernentes pag. 515.

M m m

Et

Et quoniam impia Judæorum perfidia,
 324 † nequissima, impuraque scripta thal-
 mud semper amplexa fuit, in quo sunt blas-
 phemiæ in Deum, & Christum ejus, ac Bea-
 tam Virginem manifestæ, inextricabiles fa-
 bulæ, abusiones erroneæ, stultitiæ inau-
 ditæ, quas filios suos docent, ac in illis
 nutriunt, & à legis & Prophetarum do-
 ctina reddunt ipsos pœnitens alienos, ve-
 rentes ne veritate, quæ in eisdem lege, ac
 Prophetis est intellecta, apertè de unigeni-
 to Filio Dei venturo in carnem testimoni-
 um perhibente, convertantur ad fidem, &
 ad Redemptorem suum humiliter rever-
 tantur. Innocentius Papa IV. libros eiusdè
 125 thalmudi † cum glossis desuper factis,
 igne cremari mandavit, ut testatur idem
 Innoc. in cap. quod super num. 4. de vot. &
 vot. red. ejisdemque Hebræis nutrices, &
 ancillas Christianas habere prohibuit, ut
 in litteris, de quibus in eo. Bul. pag. 5. cap. 1.
 & Clemens Papa VIII. exemplo ejisdem
 Innocentii Papæ IV. & quamplurimum alio-
 rum Pontificum suorum prædecessorum
 motus, omnibus, & quibuscumque uni-
 versitatibus Hebræorum, eorumque sin-
 gulis, tam in temporali Sanctæ Romanæ
 Ecclesiæ ditione, quam etiam extra eam
 ubivis locorum & in quibusvis Christiani
 orbis partibus constitutis perpetuè pro-
 hibuit, ne quosvis libros & codices impios
 thalmudicos sæpè damnatos, vanissimos,
 cabalisticos, atque alios nefarios à præde-
 cessoribus suis prohibitos, & condemna-
 tos, nec non opera, commentaria, tracta-
 tus, volumina, & scripta quæcumque, tam
 lingua Hebraica, quam quavis alia ha-
 stenus conscripta, aut versâ edita, & im-
 126 pressa, ac in posterum conscribenda, aut
 vertenda, edenda, vel imprimenda, conti-

nentia, seu continentes tacitè, vel expressè
 hæreses, vel errores contra sacras veteris le-
 gis, & testamenti scripturas nec non contu-
 melias, impietates, blasphemias contra De-
 ſi, sanctissimam Trinitatem, & Salvatorè
 N. D. Jesum Christum, eiusque sanctam
 Christianam fidem, ac Beatissimam ipsius
 genetricem Virginem Mariam, & Beatos
 Angelos, Patriarchas, Prophetas, Aposto-
 los aliosq; Sanctos Dei, sanctissimam cru-
 cem, sacramenta novæ legis, sacras ima-
 gines, & sanctam Catholicam Ecclesiam,
 & Sedem Apostolicam, ac contra Christi-
 fideles præsertim Episcopos, sacerdos, &
 alias ecclesiasticas personas, atque etiam
 contra nuper ad ejisdem Christi fidem
 conversos, ac neophytos, & aliàs contra
 religionem Catholicam, vel in quibus et-
 jam, impudicæ, & obscenæ narrationes
 memorantur, etiam sub prætextu, quod
 expurgatæ fuerint, vel donec expurgentur,
 sive quod de novo typis excussæ fuerint,
 mutatis nominibus: vel etiam sub obten-
 ti, seu tolerantia aut permissione (ut præ-
 tendunt) Secretarij, aut cujusvis, personæ
 sacri concilii Tridentini, aut Indicis libro-
 rum prohibitorum, vel cujusvis indulti
 Apostolici, aut licentiæ per S. R. E. Car-
 dinales etiam Legatos, aut Camerariam,
 seu cameram Apostolicam, vel Nuncios,
 etiam cum potestate Legati de latere, aut
 locorum Ordinarios, seu Inquisitores hæ-
 reticæ pravitatis forsitan quomodolibet
 concessæ, aut quovis alio quæsito colore
 legere, habere, vel retinere, emere, vel ven-
 dere aut evulgare villo modo audeant, vel
 præsumant.

126 Facultates, † permissiones, & toleran-
 tias quascunque penitus, & omninò evo-
 cando, præcipiendo tam ipsas hebræis,
 quam

quam quibuscunque typographis, bibliopolis, seu mercatoribus, & aliis quibuscunque Christi fidelibus, † sub pœnis amissionis librorum, & publicationis omnium bonorum fisco ejus Principis, in cuius ditione libri reperti fuerint, applicandorum, ac alijs, etiam gravioribus, & corporis afflictivis arbitrio dicæcesani, ac etiam Inquisitoris statuendis, ac moderandis, necnon, quo ad Christianos, etiam excommunicationis majoris latæ sententiæ per unumquemque contrafacientem eo ipso incurrendæ, ne hujusmodi libros, & alia scripta superius prohibita, ut præfertur, retinere, habere, legere, edere, typis excudere seu imprimere, describere, vel exemplare, advehere, emere, vendere, donare, commutare, aut aliàs quomodolibet distrahere, vel alienare præsumant. S. R. E.

128 Cardinalibus adversus hæreticam pravita-
tem † in toto terrarum orbe generalibus Inquisitorib⁹, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, cœterisque locorum Ordinarijs, & Inquisitoribus quibuscunque ejusdem hæreticæ pravitatis, in quibusvis Regnis, Provincijs, & civitatibus pro tempore existentibus, Apostolica auctoritate mandavit, quatenus sic prohibitos libros, & scripta diligentissimè perquirant: & contra eos qui super retentione hujusmodi culpabiles reperirent, ad prædictatum, & aliarum etiam graviorum eorum arbitrio pœnarum executionem procederent, *ut in litteris Apostolicis pridie cal. Martii, anno 1592. expeditis, & de more publicatis.*

129 Quamplures Romani Pontifices † pro tempore existentes maximè etiam invigilarunt, ut voracitates, ac flagitia Hebræorum in usuris præsertim extorquendis

omni vi, & via cohiberentur, quibus licet mansuetudo Christianæ pietatis aliquando dignis de causis per Summos Pontifices denegata non fuerit, nihilominus contra piam eorundem mentem, & intentionem indultis pravè abutentes, eò tandem sunt progressi ut adversus divinas, naturales, humanasque leges magnis, & gravibus pecuniarum vsuris, quas præsertim à pauperibus, & egenis exigunt monopolis illicitis, & fœneratijs pactis, fraudibus, dolis in contrahendo, ac fallacijs plurimos cives, & incolas ditionis temporalis ecclesiasticæ, ubi commorantur, miserè exhaurerint, circumvenerint, bonis spoliaverint, ac tenuis potissimum fortunæ homines, præsertim rusticos, & simplices, non solum ad extremam inopiam, & mendicitatē, seu propemodum in servitutem redegerint.

130 Multa præterea, † quidem graviora scelera, & flagitia, & ipsi commiserint, & perditio cuiq; ac nequissimo in facinorib. patrands suam libentissimè operam & quamcunque potuerunt, opem præstiterint. Quapropter idem Clemens Papa VIII. prædecessorum suorum vestigijs in hærendo; primùm quidem constitutiones Pauli, & Pii, eorundemque litteras innovavit, illisque perpetuæ inviolabilis, & inconcussæ firmitatis robur adiecit, litterasque Pii Papæ IV. & Sixti V. quatenus eorundem litterarum Pauli IV. & Pii V. adversantur, revocavit, cassavit, abolevit, & annullavit, irritaque cassi & nulla decrevit, ac sua perpetuò valitura

131 constitutione præcepit, & mandavit, † ut omnes, & quicumque Iudæi utriuslibet sexus, qui in quibusvis ditionis suæ temporalis universæ civitatibus, etiam Bononicæ, & Beneventan. oppidis, ter-

ris, castris, & locis, etiam sub eadem ditione consistentium, Baronum, & Dominicellorum quamcunque jurisdictionem, præminentiam, titulum, seu exemptionem habentium, & ejusdem ditionis temporalis, & status ecclesiastici finibus discedere, & aliò commigrare deberent. Et tam illos, quàm alios, si qui fortasse, ad prædictum statum accedent, jussit in posterum à tota ditione præfata perpetuis futuris temporibus sine ulla spe redditus exulare, ita ut quicumque Judæi, sive incolæ, sive peregrini, præsentés, aut futuri, in quovis dictæ ditionis loco, quandocunque post terminum eidem præfixum, jam elapsum inventi fuerint, rebus omnibus spoliari, & que fisci juribus applicari, & qui ex ijs ætate, & corpore viribus satis firmis ad eam pœnam sustinendam reperti fuerint, ad triremes, quò ad vixerint, damnari voluit:

Quòd quidè in toto prædicto statu ubi
 132 que servari præcepit, † Urbe Roma, Avinionen. atque Anconitan. dumtaxat excep-
 tis, in quibus Judæos incolas, vel eò commigrantes dignis de causis censuit tolerandos, ea tamen lege, ut civitatum prædictarum statuta favorem Christianorum con-
 133 cernentia, † nec non edicta ordinari-
 rum magistratuum, præcipuè verò Pontificum, & aliàs Apostolicas, & canonicas, quæ circa ipsos Judæos aliquid disponunt, constitutiones observent. Mandando, præterea, tam almæ Urbis Vicario, & S. R. E. Camerario, quàm universis omnium locorum ditionis Ecclesiasticæ Ordinariis, Legatis, Vice legatis, Præsilibus, & Gubernatoribus pro tem-
 134 pore existentibus: † quatenus eorum unufquisque ea inviolabiliter observari

curet: nec quidquam super ijs tolerare, indulgere, aut permittere, vel licentias alias quas concedere præsumant: sed contra quoscunque inobedientes, ac transgressores omni severitate animadvertant; contra traditores per opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, ut in litteris ejusdem Clementis Papa VIII. v. Kal. Martii 1592. expeditis, & impressis, ac de more publicatis.

Sæpè quæri solet, an Judæi filii ad Christi fidem conversi, teneantur alimenta præstare; Et responderetur affirmative, quia pater, & mater infideles † tenentur filiæ fideli dotem, & filio Christiano donationem propter nuptias, & utriusque alimenta secundum facultatem patrimonii præstare, per text. in l. cognovimus, ubi etiam Salic. C. de heret. & manich. glol. in l. neque matri pro filia, C. de jur. dot. & ibi Bald. numer. 2. Quinimo quia donatio propter nuptias non est hodie communiter in usu, loco ejusdem donationis † Judæus pater tenetur dare filio effecto Christiano legitimam, quæ illius loco succedit, pro qua facit text. in cap. Judæi, de Jud. & Sarrac. & deducta per Franc. Aret. in repert. in vers. Judæi filius, in fin.

Quòdque Judæorum filii familias, & in patria potestate constituti legitimi, & quacunque alia portione bonorum patrum, aut maternorum: de jure, seu successione bonorum eis aliàs debitorum per eorum parentes fraudari, aut privati non possint, neque debeant, sed eis integrè, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad fidem conversi fuerint, etià eorum parentibus viventibus, debeantur, statuit Pauli.

Paul. III. in constitutione motu proprio edita, de qua in Bull. Rom. cap. 29. post princip. pro qua etiam idem probat Felyn.

in eodem cap. Iudai, num. 2. Ferrer. caut. 24. quem citat. & sequitur Urfill. ad Afflict. decis. 151. nu. 10.

DE SORTILEGIIS.

Cap. V.

S V M M A R I V M.

1	Sortilegium quid sit.	Sortilegiorum non haereticorum poena est arbitraria, ibidem.
2	Sortilegiorum professio est duplex, tacita, & expressa.	
3	Professio tacita sortilegiorum, quae sit. Professio expressa sortilegiorum, quae sit.	14. Astrologorum causa ad forum ecclesiasticum spectant.
4	Professio expressa duplex, solemnis publica, & privata.	15. Libri à Sixto V. prohibiti, qui.
5	Professio solemnis & publica sortilegiorum, quae sit.	16. Inquisitores de sortilegijs, & superstitionibus, cognoscere possunt.
6	Expressam professionem demonibus facientes, quem cultum illis exhibeant.	17. Episcopi liberè de sortilegijs, & superstitionibus cognoscere possunt.
7	Professio privata, quomodo demoni fiat.	18. Divinatio est prima species sortilegij.
8	Latria honorem demonibus exhibentes, quando uti haeretici sint habendi.	19. Divinationum species sunt quatuor.
9	Sortilegia, quae haesim manifestant, quomodo cognoscantur.	20. Sortilegia per personas rucita demonis professionibus pluribus modis fiunt.
10	Idololatriam, & haesim manifestant, quae sortilegia sapiant, & quae non.	21. Sortilegia ad amorem sunt in corpore, & extra corpus.
11	Striges à sancta ecclesia Dei sunt expellende.	22. Sortilegia extra corpus, quomodo fiant.
12	Striges effectualiter de loco ad locum corporaliter deferri an possint.	23. Maleficia à quibus destrui valeant.
13	Sortilegiorum causa ad forum ecclesiasticum spectant.	24. Maleficiati difficilius curantur, quam energumeni.
		25. Maleficia maleficijs curare non licet.
		26. Mala non sunt facienda, ut inde eveniant bona.
		28. Maleficiorum curatio à Deo est impetranda, qui omnia potest.
		28. Maleficia licitis orationibus curantur.

M. m. m. 3) PLUR. A.